

Njàgà Bagaà Mârk

*Ngòr Càn sònò Jân Bàptîs
(Matîô 3:1-12; Lûk 3:1-18; Jân 1:19-28)*

¹ Njàgà Bagaà felè Yeésò *Kristò Njunà Càn duóóm né hên.

² Né te mvù Esáyà *sòn-Càn nyagá den ye:
«Kè njí, mè toò yeè tema keéh né nùà tebê
te à toó nyegé wò ceér.

³ Né hueh nuaré déi; ké ya dueè ngulí den né cí,
né tueé ye: Bí tó nyégé ceér Nùà Dueè toò,
bí tó dìlì nyégé bagasé.»

⁴ Yeé baá mân Jân Bàptîs nené yuo kelà ké ya
dueè ndò, à né ngòr Càn se, ye bò nùàr a: «Bí
kwéh sér temé bìi, bí ndê, bí weh nòmò Càn, te
Càn kulu sòm bí veên yoòr.»

⁵ Bò Jerusalem bò mé bò nùàr te tàbè Judê doón
kem nde gii yoòr seèn, bó né veên boòn cie tueé
sòm, Jân né bó dùà Jurdên kou den.

⁶ Cògò seèn lé naâ mé yúlí ngelobà, à ké teneè
cam tena né mé kàndá paàr mân; yáb seèn lé
naâ kètàr mé nyuúí.

⁷ À né ké ter tueé njií, ye bò nùàr a: «Nuaré déi
baá jomo mò ndeê, taré kela né bú mé mè. Né
mene yuúí débágá seèn, mè wúlú ngwéh nuaá
mé nde né toò seèn cemmé, te à se yuúí débágá
seèn.

⁸ Dé mò, mè bí kou lom né mé nòmò; dé seèn à bí kou nde né mé Cúcuí Nğàgâ.»

*Nòmò Càn kou dé Yeésò
(Matíô 3:13-17; Lûk 3:21-22)*

⁹ Lòu sâ Yeésò yuoô ké Najarê te tàbè Galilê, à waà ké dùà Jurdên, Jân kou bú nòmò Càn ndo.

¹⁰ À yeé baá yí dùà yuo kelâ, à ñene njií vulú gulu logó aá ké ter, Cúcuí Nğàgâ né ké felè seèn faá vɔgɔb nɔ suagâ.

¹¹ Hueh déi né ké jomo te vulúu ngulí, ye: «Wò né huaán yíé-temé mò; temé mò né lè mé wò nɔré.»

*Bèh Yeésò mé veên taâb
(Matíô 4:1-11; Lûk 4:1-13)*

¹² Tètèi sam, Cúcuí Nğàgâ lu njií bú ké ya dueè ndo,

¹³ à boó ké teèn cieé yulà nèà, à né ké lètenè bò nyam cer den; *Sátàn né bú mé veên ké sâ taáb soó; bò cili Càn né bú yo taré gam.

*Yeésò mé bò siè-ngò bò déi nèà
(Matíô 4:12-22; Lûk 4:14-15; 5:1-11)*

¹⁴ Bó yeé yíi njií aá Jân gwà cibì, Yeésò fɔón gò ndo, à nde ké Galilê, à né Njàgà Bagaà mé yuoó naâ beè Càn se yɔɔ,

¹⁵ ye bò nùàr a: «Cu waà baá kèn. Càn baá mbàm seèn ká kwarè bìi si njií. Bí yúé fón feh bìi yueè, bí kwéh sér temé, bí kwaá njií temé te Njàgà Bagaà.»

¹⁶ Yeésò yeé baá ké sòn tub Galilê gɔ ndeé, à ɲene njií Simôn bô dim seèn André né ndoór * dùà vuú den. Né bò siè-ɲò bò.

¹⁷ À ye bó a: «Bí bèlè mè; mè bí kènê sie kwaá nde aá bò kòrò nùàr.»

¹⁸ Bó vu njií ndoór doó lè sòn Yeésò, bó yuo bele bú ndɔ.

¹⁹ À gɔ ser cu, à ɲene njií Jâk bô dim seèn Jân bò ɲunà Jebedê, bó né yí te kòm bòn ndoór bɔɔ nyegé den.

²⁰ À yilá njií cu bó. Bó komo wuo ter kwar, bó kwaá lɔ tele bòn Jebedê te kome mé bò seé bò mene, bó yuo bele bú.

Nuaré déi mé càɲ yoòr

(Lûk 4:31-37)

²¹ Yeésò bó bò mbòn seèn wa lè loó Kaper-nahûm ndɔ. Yeé baá lòu sòu, à yila nde lè *gwà sòu, à né bò nùàr ɲèh feh den.

²² À yeé baá feh, hiím seér bò nùàr dé hiím. Lòu sam, à lé bó feh loóm naâ faá nùà ɲèh nɔ, à lé bó faá bò *ɲí-sòu nɔ fèh ná ɲgwêh.

²³ Sâ lè gwà sòu sâ, nuaré déi lé naâ teèn, à né mé càɲ yoòr.

²⁴ À loɔ njií ké ter, ye: «Óè, Yeésò nùà Najarêt, wò ndeé né béh wulá sɔm wa? Béh bí né lè keére? Mè né gi ndègè yeé kɔɔ, wò dé yeé né jolosé, Càɲ wò temà naâ kɔɔ.»

²⁵ Yeésò pam bú ndɔ, ye bú a: «Húné sòn yeé, yùò kélâ lè nùà hèn wágácén.»

* **1:16 1:16** Né ndame mé bó vu né lòu. **1:22 1:22** Mat. 7:28-29

²⁶ Tándulu jege si njií nùà hèllè doó, yuo kelà, né kén sòm.

²⁷ Geí laré bò nùàr gwà doón. Bó né lètenè bòn biehé kuú ye: «Hên né kei mân? Né lom njèh dé feê mé terre b mene. Kè kú, né mene bò cà, à né tueé, bó né gi sòn seèn ngweé.»

²⁸ Tètèi sam, ngóg Yeésò ngulí sie aá tàbè Galilè doón beè.

*Bò beén bò ngún taré sòm
(Matíó 8:14-17; Lúk 4:38-41)*

²⁹ Bó yuo kelà lè *gwà sóù, tètèi sam, bó nde ké lo Simôn bô André; bó bò Jâk mé Jân lé naâ kó.

³⁰ Sâ gùnà Simôn né baán, à né doó cer den, à né mé dùlù yoòr. Yeésò yeé yila kweêh, bó tueé keéh bú cí ndo.

³¹ À ngoró nde kwarè ma doô, à sie bú be, à komo sòm bú ter; dùlù kem yuo ma doô yoòr ndo. Ma doô bó haá bó yáb.

³² Lou yeé yila baá, bò nùàr weh waà mé bò beén bò bòn doón, bò déi né mé tándulu yoòr ndo.

³³ Cìlì nùàr lo sâ doón bilí nde gii ká tútúlù gwà.

³⁴ À né nùàr ngún te beén hihinê taré sòm bele; à né cu bò tándulu kókoó mbaá yoòr bò nùàr kwóg sòm bele ndo. À yíin bó sòn tueê. Lòu sam, bó lé naâ bú ñéné kó.

*Yeésò ké Galilè bèh ngòr Cà, tueé
(Lúk 4:42-44)*

³⁵ Yeé baá toò cieê, Yeésò komo yuo kelà gwò, à nde ké bèh ndón-ndón Càn dua.

³⁶ Simôn bó bò mbeí nde bú fón ndo.

³⁷ Bó nde kwa bú, bó ye bú a: «Bò nùàr doón né wò fón.»

³⁸ À tueé seér ye bó a: «Béh nde ser toò, te mè tueé ju Càn te bò loó déi ndo. Lòu sam, mè ndeè naâ dé cí.»

³⁹ Yeé baá môn, bó bó yon sie tàbè Galilê doón beè. À né ngòr Càn te *gwà sòu se bele, à né bò tándulu yoòr bò nùàr kwógó sòm bele ndo.

*Nùà beén veén déi taré sòm
(Matiô 8:1-4; Lùk 5:12-16)*

⁴⁰ Nùà beén veén déi waà, cemmé nde toò Yeésò ndo, ye bú a: «Kúkùr yeè, mō wò né gwaán, wò nde né mè taré sòm, mè den cu ñagásé.»

⁴¹ Jere boó Yeésò njèh, à kema njií bú be yoòr, ye bú a: «Mè gwaán aá kèn, taré yùò tarè.»

⁴² Beén nùà hèllè nyimé yuo doó sâ ndo, à taré yuo.

⁴³ Yeésò yeé baá bú gò bieé, à luóm bú,

⁴⁴ ye bú a: «Càn a bó wò tueé nuaré déi. Ndé lòm ké yoòr *ngàn sèmè, wò feh keéh bú yo yeè, wò haá bú gèh dàgà beén sâ, faá Músi lo naâ tueé nò, te bò nùàr ñene kò seér teèn.»

⁴⁵ Nùà hèllè yuo ndo. Njèh cén, à nde seér cu bò nùàr tueé laré. Yeé baá ménâ, Yeésò lón kwà cú mé à nde né ké lo bèsonè yuo kelá, à nde den seér cu aá ké ya bèh ndón-ndón. Kàn né yuoô, kán né yuoô, bó né ké yoòr seèn ndeé.

2

Nùà gule kuû déi taré sòòm

(Matíô 9:1-8; Lùk 5:17-26)

¹ Yeé cer weh baá, Yeésò cu cu ké Kapernahûm. Bó ngweé cu ye à baá ké gwò.

² Cìlì nùàr kem wa cuù ngún, faŋ yila gwò; bèh yuú gi, mé cie mene. À né bó ngòr Càŋ se den.

³ Bò nuaré déi jɔɔ waà mé nùà gule kuû déi ndo. Nùà nèà lètenè bɔ̀n lé jɔ̀gò naà bú kɔ́.

⁴ Bó waà, sâ nùàr faŋ tena baá toò, ceér yí toò Yeésò waà teèn sam cuú. Yeé baá ménâ, bó jɔ̀gò ŋaá mé bú ké felè gwà ndo, bó komo feh gwà, bó sege yí keéh bú teèn mé tèb mene, bó kwaá njií doó toò Yeésò.

⁵ Yeésò yeé ñene, ye temé bɔ̀n dɔ́ŋ né lom yoòr nyí ménâ, à ye nùà beên a: «Huaán mò, bò veên yeè gi aá wò mé ñéh kèn.»

⁶ Sâ bò *nji-sòu déi lé naà doó sâ teèn. Te bó yeé nde ngweé njií ménâ, bó yila lè bɔ̀n ndugó beleè,

⁷ ye: «Nùà hên mân tueé né dé keì? Ngweéh à feh seèn weh né faá Càŋ mà. Nuaré déi né mé terrebe veên nùàr kulú sòòm wa? Né lom Càŋ.»

⁸ Yeésò ñene kɔ̀ múnò bɔ̀n ndo, ye bó a: «Bí ménâ munó né dé keì wa?

⁹ Beè biì, taré kela né tueê ye nùà beên a: Bò veên yeè gi aá wò mé ñéh kèn, wa né: wùò ter, wèh tèb yeè, gègòò wa?

¹⁰ Bí kɔ́ ye: *Huaán Nùàr né mé terrebe veên ká doó dɔ́ŋ kulú sòòm.» À den cuù baá-re, ye nùà gule kuû doò a:

¹¹ «Mè ye wò a: wùò ter, wèh tèb yeè, ndé á lo.»

¹² Nùà hèllè komo wuo ter kwar ndo, weh tèb seèn, fón gò njolò bò nùàr doó sâ. Geí laré bò nùàr doó doón, bó né Càn teèn seèn yíí, ye: «Béh née kèkèné dé hèn néné ngúṅgwéeh ye!»

Bèh Leví yilâ

(Matíô 9:9-13; Lûk 5:27-32)

¹³ Yeésò yuo kela ndo, à nde cu ké sòn tub Galilé. Cìlì nùàr kem wa cuù ngún, à né bó nhèh feh den.

¹⁴ Jomo sâ à nde ser toò. Wa beré déi, à nene njií Leví ṇunà Alfê, à né ké gwò bèh seé seèn den den, à né kàgàlòṅ làmpôn weh. Ye bú a: «Yùò bèlè mè!» Leví yuo bele bú ndo.

¹⁵ À nde ké lo Leví yáb yieé. Bó bò wèh-kàgàlòṅ làmpôn bò mé bò vevenê bò kókoó mbaá lé yieé bilí naâ kóó, mé bò mbòṅ seèn mene ndo. Lòù sam, bò nùàr lé belé naâ jomo seèn ngún.

¹⁶ Te bò njí-sòù mé né yeé lètenè bò *Farisiên yeé nde nene njií Yeésò bó bò wèh-kàgàlòṅ làmpôn bò mé bò vevenê bò né yáb bècénè yieé bilí ménâ, bó ye bò mbòṅ seèn a: «Bó bò wèh-kàgàlòṅ làmpôn bò mé bò vevenê bò yáb bècénè yieé bilí né dé kei wa?»

¹⁷ Yeésò yeé ngweé aá ménâ, ye bó a: «Bò beén bò né yeé mé koró nùà lèh kóó, dèn ngwéh bò tetarê bò. Mè hèn nde kuú naâ bò vevenê bò ká yoòr mò yilá njií, dèn ngwéh bò didilí bò.»

Bèh yáb joloò

(Matíô 9:14-17; Lûk 5:33-39)

18 Cieé déi bò mbòn Jân Bàptîs bó bò *Farisiên lé naâ yáb jolo. Bò nùàr ndeè ye Yeésò a: «Bó né naàn mé bò mbòn Jân mé bò mbòn dé bò Farisiên né yáb jolo, bò mbòn dé yeè yáb jòlò ngwéh wa?»

19 Yeésò ye bó a: «Loù mé bó sua yeé véh, mé si né doó samé den, bò mbeí nde né yáb jolo wa? Dé sâ ndóg. Cu mé bó bò si né kóó, bó yáb jòlò ndé ngwéh.

20 Mé njéh mene, bí kwá cieé déi, mo bó ngaá som aá bó sù fù beè, bó ndeè jolo ye boòn.

21 «Nuaré déi beéh cògò feè felè cògò dé cuùm téná làb njí bèh. Mo sam, dé feè nde né dé cuùm doò komo ɲoré som.

22 «Bó tàgà mé kulu feè lè nguú cuúme sì kwá bèh ndo. Mo sam, tàgà nde né jelá, nguú keér, mbè ber nde doó. Bó vu be te mbè mé nguú mene fà doón. Mo bó baá mbè mé kulu feè si, bó bú si kwaá yeé lè nguú feè.»

*Lùà loù sòu kwalé yieé
(Matíô 12:1-8; Lùk 6:1-5)*

23 Loù sòu déi, bò Yeésò né te ɲueh yolò gò kelá, bò mbòn né mé lùà ceceér kwalé yieé ndeé.

24 Bò *Farisiên deên ndo, ye Yeésò a: «Ɔéné ká mé njolo yeè: Bó né naàn mé *sòu beèh né yíín, bò mbòn yeè né lùà loù sòu kwalé yieé wa?»

25-26 Yeésò ye bó a: «Njii mé *Davíd nùà njèh lé naâ bó doó, bí née jáné kè ngwéh ye wa? Lé naâ te nàm Abiata *ngàñ sèmè dé koò. Loù sâ Davíd bó bò nùàr seèn yeé nde aá mé cùè kuú, à lé naâ te gwà Càñe yilá ndeé. Yáb mé bó lé kwaá

lòò naâ toò Càn, à lé naâ jɔgɔ weh, à yieé, à haá njií bò nùàr seèn kèb dèi, bó yieé ndɔ. Sâ bí né kɔɔ ye né yeé jolo, bò ngàn sèmè yieé cegé yeé kɔɔ.»

²⁷ Yeésò den cuù, ye bó a: «Càn lé *cieé sòu sou kwaá naâ ye te gam nùàr, à lé nùàr mé sér ná ngwêh ye te gam cieé sòu.

²⁸ Sâ tueé né ye, *Huaán Nùàr né mé cieé sòu mene yɔgɔ.»

3

Nùà be nemâ déi

(Matíô 12:9-14; Lûk 6:6-11)

¹ Jomo sâ Yeésò nde cu ké *gwà sòu ndɔ. Sâ nùà be nemâ déi né ké gwò sâ.

² Bó né Yeésò mé ju taáb, ye mɔ à taré sɔm nùà sâ lòu sòu, bó nde né bú sie ma.

³ Yeé baá ménâ, Yeésò ye nùà mé be nemâ doô a: «Wùò njéba ter njolò bò nùàr.»

⁴ À den cuù, ye bò nùàr a: «Sóu bìi ye naàn wa? Ye lòu sòu béh bó njèh bagaà wa, béh bó sér dé veèn wa? Ye huɔm kela né nùàr lòu sòu yili sòòm wa, dé nùàr wulá seér wa?» Bó sòn kòmò ngwêh.

⁵ À né bó doó doón mé njèh mene ke laré, temé né bú lè mé jéré-temé bɔòn yulá. À tueé njií mé nùà hèllè ndɔ, ye bú a: «Nèbbè be yeè nebbè.» À nebbè be ndɔ, be seèn taré yuo.

⁶ Te bò *Farisiên yeé nde nene njií ménâ, bó kem yuo kela gi cie, bó bò nùàr *Heròde nde sòn nyɔgɔ, te bó wula sɔm Yeésò.

Cìlì nùàr ké yoòr Yeésò

⁷ Yeésò fɔ́ɔn gò ndɔ, bó bò mbòŋ seèn nde cu ké sòn tub Galilê. Bò nùàr ɲgún né bú jomo kem bele: bò déi né bò Galilê bò, bò déi yuoô Jerusalem

⁸ mé te tàbè Judê sâ bèh hihiné. Bò déi yuoô te tàbè Idumê bô Jurdên kèb yágà, bò déi lè lɔ́ɔ hihiné kwarè Tír bô Sídòŋ. Bò nùàr hèn dɔ́ɔŋ lé ɲgweé gii naâ njií mé Yeésò né yeé bɔ́ɔ, bó ndeé né bèh cì.

⁹ Yeé baá ménâ, ye bò mbòŋ seèn a: «Bí wèh kwá mè kɔm ká kwarè, wanɔ́ɔŋ bò nùàr nde aá mè baré wulá.»

¹⁰ Lòu sam, à né lom bò nùàr taré som dé gècên; bò beén bò dɔ́ɔŋ né ká yoòr seèn lege ndeé, ye te bó kema kwa bú kemà.

¹¹ Bò tándulu mé lé naá gii bú ɲené, suélé nde gi toò seèn, bó né ké ter tueé njií, ye bú a: «Ŋgweéh wò dé yeé né ɲunà Càn mà.»

¹² À né lom bó mé terreɓ luɔm, te bó ndègè seèn cie túé sòm cú.

*Bò mbòŋ tebé yulà cùòb fà
(Matíô 10:1-4; Lûk 6:12-16)*

¹³ Jomo sâ Yeésò ɲaá nde ké te tòre ndɔ. À yilá njií bò nùàr ké yoòr seèn; lé naâ bɔ́ɔ mé à né gwaân. Bó yeé waà baá,

¹⁴ à balé weh bò yulà cùòb fà bò déi teèn, te bó bó den beh, te à tema beh bó, bó nde ɲgòr Càn se yon;

¹⁵ à haá bó terreɓ ndɔ te bó kwɔgo som bele bò nùàr càn tándulu yoòr.

¹⁶ Lé naâ Simôn, ye yilí seèn déi baá cu Piêr ma.

¹⁷ Déi né Jâk nuna Jebedê bô dim seèn Jân; à yilá cu bó Boaneje, ye: bó né faá mbàn nɔ.

¹⁸ Bô déi né cu André, Filíp, Bartelemî, Matîô, Tomâs, Jâk nuna Alfê, Tadê, mé Simôn nuaá mé gwàn bèh dé mé bô kìn den felè bô lɔó bô doô,

¹⁹ mé Júdàs sarnyé Yeésò.

Bò nùàr Yeésò ndeé bú weh keéh

²⁰ Yeésò nde cu lɔ ndɔ. À yeé wa baá, bò nùàr ngún bilí wa cuù, yɔgɔ bilí bó bò mbòn seèn mé yáb yieê mene.

²¹ Bò nùàr seèn yeé ngweé aá ménâ, bó ndeé bú sie weh, ye: «À vera baá kèn.»

*Bò *njí-sòu ye Yeésò seé bɔó né mé terreb *Sátàn*

(Matîô 12:22-32; Lúk 11:14-23; 12:10)

²² Bò njí-sòu mé lé yuoó naâ ké Jerusalem ye: «À yila baá beé *Beljebu kèn. Mgbè bò tándulù sâ haá né bú terreb kɔó, à né bò tándulu mé njéh kwɔgɔ den.»

²³ Yeésò yilá njiî bó ká toò seèn ndɔ, à né bó njèh lè kàne tueé keéh, ye bó a: «Naàn naàn mé Sátàn nde né yo seèn nùà njèh kwɔgɔ wa?

²⁴ Mè tueé bí, né mene lè lò mgbè dé heè, mɔ bò nùàr né lètenè bòn kerré kuú, sâ lò sâ nde né nellé veé.

²⁵ Né mene te mbàgà dé heè ndɔ, mɔ bò nùàr né lètenè bòn kerré kuú, sâ mbàgà hèllè nde né tob yuo.

²⁶ Mò Sàtàn hên lege kuú cu né mé yo seèn nùà njèh, te lò seèn kerré den hihiné, sâ terreb seèn toò ndé ndé ngwéh, nde né gií.

²⁷ «Nuaré déi gwò nùà terrèb déi yílá kòmò ndé ngwéh, à ɲoɔb bú. Ko à nùà hèllè doó kaga si gi aá, à nde ye bú ɲoɔb.

²⁸ «Mè tueé bí, nùàr a bó mene gèh veèn dé heè, bú a: júé mene yilí Càn, Càn nde né dé sâ doó kulú njíí.

²⁹ Nuaá mé dé seèn jue seér né Cúcuí Ɗagâ, Càn veèn seèn doó kulú njí ndé ngwéh, veèn bú yoòr jí ndé cú dé nyèmà mé nyèmà.»

³⁰ Sâ bó la naâ tueé ye, Yeésò yoòr né seér mé càn tándulu. À bó ménâ tueé né dé cí.

*Mei Yeésò mé bò òm Yeésò
(Matíô 12:46-50; Lúk 8:19-21)*

³¹ Mei Yeésò mé bò òm Yeésò waà ndo, bó njebá le yí cie, bó ye bò nùàr a: «Yílá kèh béh Yeésò teèn.»

³² Sâ nùàr ɲún né kwarè seèn den kaán yon, bó ye bú a: «Meí yeè bó bò òm yeè né yí cie, bó ye yílá kèh wò ma.»

³³ Ye bó a: «Meí mò mé bò òm mò né bò nèi wa?»

³⁴ À né bò nùàr gwà doón ke yon. À den cuù, ye bó a: «Meí mò mé bò òm mò né seér bò hèn bò.

³⁵ Bòó mé né sòn Càn ɲgweé doón, bò meí mò, bò òm mò, bò tie mò né bó.»

4

Kàn felè nùà vú-gèh

(Matíô 13:1-9; Lûk 8:4-8)

¹ Yeésò yila cu ngòr Càṇ ké sòn tub Galilê feèh. Cìlì nùàr ngún merré wa cuù, faṇ sie bú beè. Yeé baá yɔgɔ́, à nde ṇa den dé seèn yí dùà te kome, bó le ká cie sòn nòmò.

² À lé bó njèh kókoó mbaá feh keéh giì naâ te kàne te kàne, ye bó a:

³ «Bí ṇgwé! Nuaré déi lé ndeè naâ ké ṇueh bèh gèh vuù.

⁴ À yeé baá gèh vuú, kèb déi sue le ceér dueè. Bò non waà gwaré yieé sòm.

⁵ Kèb déi nde sue yila te kèrré taâ, bèh sâ tàbè teèn màgà ṇgwéh. Ba yuoô wágácén ndo.

⁶ Lou yeé baá li, ṇema yuo cu. Lòù sam, bèh jɔgɔb yií lé teèn ná ṇgwêh.

⁷ Kèb déi nde sue yila lètenè bò ṇgobó deduanê, ba yuo ter. Yeé baá kulá, bò ṇgobó deduanê hèllè lané wula sòm bó, bó tàb wá kwà cú.

⁸ Kèb déi nde dé seèn sue yila bèh tàbè bagaà, ba yuo kelà, kula, wa tàb: tab déi mvum teèn yulà tagár, tab déi yulà ténjén, déi yuií.»

⁹ Yeésò den cuù, ye bó a: «Nuaá né mé tie dé ṇgweê, bú a, ṇgwé nyégé ngòr hèn bagasé.»

Yeésò ngòr te kàne si keéh né dé kei?

(Matíô 13:10-17; Lûk 8:9-10)

¹⁰ Bò nùàr yeé ṇellé gi aá, bòó mé né kwarè seèn bó bò mbòn yulà cùòb fà doò bie bú bò kàn sâ ndo.

¹¹ À ye bó a: «Dé biì, ngòr felè *Lò Càn mé Càn lo naâ lòù leér kwaá, né tieè biì. Dé bò déi, kò bó né bó là kàne ménâ si keéh,

¹² te bó ke den dé keè, bó njéné cú; te bó felá den dé felá, bó ngwé kó cú ndò. Mò sam, bó nde né temé kweh seér, Càn nde né veên bòn doó kulú njií.»

Kàn nùà vú-gèh seè

(Matíô 13:18-23; Lúk 8:11-15)

¹³ Yeésò den cuù, ye bó a: «Bí kàn hèn ngwé kó ngwéh wa? Sâ bí bò déi ngweé kò nde né naàn wa?

¹⁴ Nùà vú-gèh né nuaá mé né ngòr Càn tueé.

¹⁵ Bò nuaré déi né mapelím mbaá faá kpon ceér nò, gèh naá giì teèn sue. Bó yeé ngweé gi aá, tètèi sam, *Sátàn waà baá kèn, luaga sòm cu bó là.

¹⁶ Bò déi kwa né dé bòn gèh faá bèh kèrré taà nò. Bó nde né ngòr Càn ngweé, bó gwaán nyegé mé vógó-temé mene.

¹⁷ Njèh cén, ngòr sâ jògòb là bòn yí ngwéh; bó gwaán lom né cuúr cén mbaá. Gèr sé yeé baá bó te ngòr Càn coró, bò nùàr né bó mé njéh bunó, bó cuaré yuo wúwágá.

¹⁸ Bòó mé né lètenè bò ngobó deduanê sue yilá doó né bòó mé né ngòr Càn ngweé,

¹⁹ njèh cén, bó né mé *wón nyamé le, bó né te ngùlù wónje faá bó gwaán nê nò samé ndeé, bò tuaá hihiné né mé bó bele ndeé ndò. Nde nde, bò njèh hèllè karé wula sòm njií ngòr Càn là bòn, bó le cùr.

²⁰ Bò nuaré déi dé boòn né faá bò gèh mé bó vuú né te tàbè bagaà nɔ. Bò sâ bò né ngòr Càn ngweé, bó né gwaán nyegé. Yeé baá ménâ, bó né tàb waá ndɔ; tab déi mvum teèn yulà tagár, tab déi yulà ténjén, déi yuií.»

Kàn déi mé lâm
(Lûk 8:16-18)

²¹ Yeésò den cuù ye bó a: «Mɔ bó mɔgo yilà baá mé lâm gwò, bó sulí kwaá seér nde né bú ka soò wa? Bó nde né bú ka ndagâ sulí kwaá seér ndo wa? Ngweéh bó tuú njií nde né yí te súgo mà.

²² Mè tueé bí, bò njií mé né bèh cibì dɔɔŋ nde gi né cie ɲené le; bò dé bèh lèrrèb ɲené yuo kela giì bèsóne ndo.

²³ Nuaá né mé tie dé ngweê, bú a, ngwé nyégé ngòr hên bagasé.»

²⁴ À den cuù, ye bó a: «Bí ngwé nyégé bò njií mé bí né felá dɔɔŋ bagasé. Bí kóo ye, mòu mé bí né bò nùàr ɲèh teèn me haá dɔɔŋ, Càn bí me haá cu nde né teèn, à haá sagá cu bí déi felèbò.

²⁵ Nuaré déi nde gi né mé ɲèh beè, bó haá sagá cu bú déi teèn. Nuaré déi dé seèn mé ɲèh beè sam nde ngweéh, né mene dé maàn mé à né mé ɲèh dɔɔŋ, bó nde né bú beè horó sɔm.»

Gèh bô tàbè baá jueé

²⁶ Yeésò den cuù, ye bó a: «*Lò Càn den né faá nùàr né gèh ké ɲueh vuú kwaá nɔ.

27 À yeé vu kwaá baá, cibíteen à né lóm cer, suútené à né bèh seé seèn ndeé; gèh hèllè né jomo seèn kar, né noóm, nùà hèllè kèkèné dé sâ ngwé kó ngwéh.

28 Gèh bô tàbè né ka bòn jueé den; à ba yuo kelà ndo, ɲa jìlì, velé sem, nde nde sie kèh.

29 Yeé ɲema gi aá, wulu dé kwaâ. Nùà ɲueh doô kwaá som ndo.»

Kàn mvum tàb làm

(Matíô 13:31-32, 34; Lûk 13:18-19)

30 Yeésò den cuù, ye bó a: «Béh Lò Càn me ɲíí nde né mé kei wee? Den né faá kàn dé heè wa?»

31 Ye bó a: «Lò Càn den né faá mvum tàb làm* nɔ. Mɔ bó baá bú dòu dobo yíí, támbên lètenè bô mvum doóné né bú.

32 Mɔ à kula baá, tàyàm lètenè bô toú doóné né cu bú. Bô béh seèn nde né bèh beè yaám sie; bô non tieé beh fulu te yùm seène.»

33 Yeésò lé bô nùà ɲèh kókoó feh gií naá te kàne te kàne, faá bô kàn dé hên nɔ. À lé si beéh bó dé mé bó nde né ɲgweé komo ndo.

34 À ɲgòr déi lòu mbaá túé ɲí ɲgwéh, kɔ né lè kàne. Dé bô mbòn, mɔ bó baá lélán bòn, à né bó se gií.

Fu tarê pam hunê

(Matíô 8:23-27; Lûk 8:22-25)

35 Cu ka lòu sâ liyìlì, Yeésò ye bô mbòn seèn a: «Béh nde tub kèb yágà.»

4:29 4:29 Joël 3:13 * 4:31 4:31 Ká Bà mvum mé jie kela né kóó né mvum tàb làm. Dé ké lo bô jûf né mvum dé hiín.

³⁶ Bó yuo kwaá lo cìli nùàr ndo. Bò mbòn weh yuo mé bú te kòm mé à né lè doô; sâ bò kòm déi né kwarè mân.

³⁷ Wa beré déi, fu tarê kobo yilà dùà, né nòmò lè kòme pieém njií den, kòm baá yuú.

³⁸ Sâ Yeésò baá ké jomo boòn lóm, à né feh te kékèh cer kwaá den. Bó nyimé sòm bú, bó ye bú a: «Nùà fèh-njèh, béh nde aá kum le, wò yúlá ngwéh wa?»

³⁹ À nyimé yuoô, à pam huné sòm fu, ye nòmò a: «Húné náoŋ.» Fu hèllè náoŋ, pón die dùà doóŋ.

⁴⁰ À ye bò mbòn a: «Bí veéh né dé kei wa? Bí temé mé mè kwá ní cú wa?»

⁴¹ Veéh boó bó njèh. Bó né lètenè boòn bieé kuú ye: «Hèn né nei, mé sòn seèn ngweé bilí né mé fu bò nòmò mene wa?»

5

*Nuaré déi mé càŋ tándulu yoòr taré sòòm
(Matíô 8:28-34; Lúk 8:26-39)*

¹ Bó wa yí sònò tuùb kèb yágà, te tàbè bò Jerasénè bò.

² Yeésò suaga die doó. À yeé ke, nuaré déi yuoô ké màsou, baá ká yoòr seèn ndeê. Nùà hèllè lé naá mé càŋ yoòr,

³ à lé cer beéh ké màsou ndo. Né mene mé yuií lòn, nuaré déi lé bú kàgà kòmò ná ngwèh.

⁴ Sâ bó lé bú be kaga beéh lòu, bó yíí bú fògò gulè ndo. Mé njéh mene, à lé naá beh tené sòm. Nuaá mé nde né bú taré yògò sam.

⁵ Suútenè mé cibítenè mene à né ké lètenè bò sà keéŋ soó, mé te tòre mene ndo, à né yo mé taá tulú ɲerré.

⁶ À yeé nde ɲene ɲíí Yeésò ké dàb mân, à som doò, à dula ndeè ká toò seèn, à cemmé nde doó,

⁷ à né ké ter logó ɲíí, ye bú a: «Yeésò ɲunà Càn terrèb, bélé né lè keé-re wa? Mé yilí Càn, té mè gèr fèh.»

⁸ Sâ Yeésò la baá càn lè seèn paám, ye bú a: «Tándulu, yuò kélâ nùà hèn lè ɲóŋ.»

⁹ Jomo sâ Yeésò ye bú a: «Yilí yeè né neì wa?» Ye Yeésò a: «Yilí nyí né Bilíbo. Lòu sam, béh bilí den né lòu.»

¹⁰ À né Yeésò boŋ den, ye bú a: «Té béh te tàbè hèn sòm.»

¹¹ Sâ boŋ ɲguiân né ké cueè tòr yieé den, bó né teèn ɲgún.

¹² Bò càn doò boŋ baá-re Yeésò, ye bú a: «Kwá béh nde yila den seér ké lè bò ɲguiân kíé.»

¹³ Yeésò gwaán ndo. Bó durá yuo kela baá-re, bó nde yila nde lè bò ɲguiân hèllè. Bò ɲguiân kem suagà ké cueè, bó sue yila nde ké te tube. Bó lé naâ doóŋ kám fà. Bó kum le teèn.

¹⁴ Bò tèn ɲguiân durá yuo gi ndo; bó nde bò nùàr ké lo mé kè kèbè mene tueé. Bò nùàr né teèn kem ndeé, te bó nde ɲene mé ɲjolo boòn ndo.

¹⁵ Bó yeé wa baá kwarè Yeésò, bó ɲene nuaá mé lé naâ mé tándulu yoòr doò, né doó den den, à su kwaá baá cògò yoòr, à taré yuo aá kèn. Veéh boó bò nùàr ɲèh.

16 Bò njií mé la kelà naâ felè nùà beên mé bò ñguiân ðóón, bòó mé naâ ñené, né bò nùàr se nyegé.

17 Yeé baá ménâ, bó bõñ Yeésò, ye bú a: «Kúkùr yeè, yùò lè tàbè beèh yuoò.»

18 Yeésò yeé baá te kòme yilá ndeé, nuaá mé la naâ mé càñ yoòr doô bõñ bú, te bó bú nde.

19 Yeésò beróñ ye bú a: «Ndé dèn sér á ké lo yeè, wò tueé bele bò mbeí yeè njií mé Nùà Dueè la naâ felè yeè bóó ðóón, wò tueé bó jere mé à la naâ wò kóó doô.»

20 Nùà hèllè fòón gò ndo. Njií mé Yeésò naâ felè seèn bóó keéh ðóón, à né mé ñjéh lè lò Dèkàpòlì* sâ saán ndeé. Bòó mé lé naâ ñgòr hèn ñgweé ðóón geí laré gi.

Nunà Jàrûs bô ma mé lé naâ cògò Yeésò kema (Matíô 9:18-26; Lûk 8:40-56)

21 Yeésò yuo cuù kèb yágà te kòme, à cu cuù kèb kân. Cìlì nùàr bilí wa cuù kwarè seèn ñgún, sâ à né sòn nòmò ñjebá den.

22 À yeé ke, nùà koô *gwà sòu déi waà baá, yilí seèn né Jàrûs. À yeé nde ñene njií Yeésò mân, à cemmé nde ka seèn,

23 à bõñ bú, ye bú a: «Huaán nyî dé vèh nde aá kuú ðolé. Kúkùr yeè, ndé kè mà ñjé yeè bú be yoòr teèn, te à yilí yuo, à kú cú.»

24 Yeésò yuo bele bú ndo. Cìlì nùàr né Yeésò jomo kem bele, bó né lom bú dé barê baré ñeí.

25 Sâ ma déi né doó sâ teèn; baá nyèmà yulà cùòb fà húóm né bú yoòr yuo den.

* 5:20 5:20 Lò Dèkàpòlì jue né lò mé loó né teèn yulà.

²⁶ À né bèh lèh dé kàn mé dé kân ndeé, à né gèr teèn mbaá ñené kuú, kàgàlòñ né bú beè gií. Mé ñéh mene, toò ndé ñgwéh, à né seér gèr mé ñéh lòu ñené ñeí.

²⁷ Sâ ma hèllè lé naá baá ñjàgà Yeésò ñgwée ndò. Yeé baá ménâ, à yila nde lètenè bò nùàr, à ñgoró nde yí jomo seèn, à kema weh cògò seèn.

²⁸ À né ké lè tueé den ye: «Mò mè kema cegé mene lélán cògò seèn, nde né mè yili sòm.»

²⁹ À yeé baá kema, húóm tené bú yoòr ndò. À ñgwée kò ye nyí taré baá kèn.

³⁰ Yeésò ñgwée kò yoòr dé seèn ndò, ye terreb nyí kèb déi naâ yuo. À bele seér lètenè bò nùàr, ye: «Nei cògò nyí kema naâ kóó wa?»

³¹ Bò mbòñ seèn ye bú a: «Bò nùàr baré sela baá ndò, wò ye nei nyí kemá naâ kóó wa?»

³² Yeésò né ka kwarè seèn ke yòñ, ye te nyí ñene nuaá mé la naâ nyí kema sâ.

³³ Ma doô yeé ñgwée kò aá yoòr seèn ménâ, à ndelé ndeé mé veéh mene, à die nde ka Yeésò, à tueé komo bú gècèn seèn dójòñ.

³⁴ Yeésò ye bú a: «Huaán mò, wò né lom temé cén yoòr mò kwaá ñjii, wò taré yuo aá kèn. Mvélé yùò teèn, ndé bá-re.»

³⁵ Yeésò née seèn mé ma doô tueé den, tóm waà ndò, bó ye nùà koô doô a: «Ñuna yeè kuú aá ma. Té yeè Nùà fèh-ñjèh mbaá kì kú cú.»

³⁶ Yeésò dé sâ táñ ñgwéh, à kò lom né nùà hèllè tueê, ye bú a: «Té vèh, kwá ñjì lòm ndèm mé mè.»

³⁷ À gwàn cú dé nuaré déi bele bó jomo ndò, à weh lom aá Pièr mé Jâk bò òm seèn Jâñ.

³⁸ Bó bó nde ké lo nùà koô gwà sòu doô. Bó wa ké teèn, bèmè né lom bɔgɔ faá cí nɔ, mbà né doó jɔgɔr ɲellé.

³⁹ À yila nde yí gwò teèn, ye bò nùàr a: «Gèh bèmè mé yúé mene hên né dé kei wa? Huaán njeré déi kú ɲgwéh, à cer né lóm.»

⁴⁰ Te bò nùàr yeé nde ɲgweé ɲjii ménâ, bó kem sue bú yoòr mé séb. À som keéh gi bò nùàr cie ndɔ, à weh lom tele bô meí mé bò mbòɲ seèn doô, bó bó yila nde ké mí yoòr huaán,

⁴¹ à sie ɲjii bú be ter, à tueé bú mé ju bɔòn, ye bú a: «Tàlità kúmì.» Sâ tueé né ye: «Huaán vêh, mè ye wò a, wùò ter.»

⁴² Huaán doô komo wuo ter ndɔ, yila gò gɔò. Sâ à lé baá gi mé nyèmà yulà cùòb fà. Bó yeé nde ɲene ɲjii mân, hiím laré bó doó doón.

⁴³ Yeésò luom lom bó dé gècên ndɔ, ye bó a: «Càɲ a bó bí tueé nuaré déi. Bí há huaán yáb, à yieé.»

6

Bò Najarêt bò

(Matíó 13:53-58; Lûk 4:16-30)

¹ Yeésò yuo bèh sâ ndɔ, à cu cu lé loó mé à lé kulà naâ teèn. Bó bò mbòɲ seèn lé naâ kɔó.

² Yeé baá loú sòu, à yila nde ké *gwà sòu, à né bò nùàr ɲèh teèn feh den. Bò nùàr yeé ɲgweé aá, hiím gi bó doó doón, bó ye: «À dé sâ kwaá naâ he wa? Hên né gèh kógòn kei mân, hên baá-re fém ndɔ.

³ ɲgweéh hên né kób-toú ɲunà Marî doô wa? ɲgweéh Ják bô Josês mé Jûde bô Simôn né gi bò

dìm seèn wa? Ngweéh lètenè beèh hên né gi bò tie ndo wa?» Yeé baá ménâ, bó temé yoòr seèn kwá ní cú ndo.

⁴ Yeésò deén baá-re, ye bó a: «Bèh doón bò nùàr né gi nuaá mé né *sòn-Càṅ veéh; sòn seèn ngeén seér yeé bò loó bò seèn, bò nùàr seèn, né mene te mbàgà seèn, bó né yeé sòn seèn ngeén.»

⁵ À yeé nene bó temé teèn kwá ní ngwéh ménâ, à bèh fém boó keêh kwà cú ndo. Mé njéh mene, à kema taré som cegé bò beên bò déi.

⁶ Gèh temé mé bò nùàr lé yoòr seèn kwá ní ná ngwêh sâ, lé naâ bú hiím yogó.

Bò yulà cùòb fà bò ké cie temá nji
(Matiô 10:5-15; Lûk 9:1-6)

Jomo sâ Yeésò nde bèh ngòr Càṅ lelo feh bele ndo.

⁷ À yilá bilí bò mbòn yulà cùòb fà doô, à tema som bó fèfà fèfà, à jege haá bó terrete bó kwogó som bele bò nùàr càṅ tándulu yoòr,

⁸ ye bó a: «Mo bí baá mé gò, bí té njeré déi beè wèh siè, ko né cegé cùgò. Bí té yáb beè wèh siè, né mene ba, né mene kàgàlòn, bí té beè wèh siè.

⁹ Bí yí lòm débágá, bí té cògò fà sù siè ndo.»

¹⁰ À den cuù, ye bó a: «Mo bí wa baá lè loó déi, bó feh bí bèh cèrrè, bí dèn lòm gwò sâ, ko gò biì wulù baá, bí yuo ye.

¹¹ Mo bí wa beré déi, bó bí wèh ngwéh, bó tie te ngòr biì félá ní ngwéh, bí yùò kwá ló bó noón. Mo bí baá doó sâ yuo, bí kàrè sòm gí fufú loó sâ gulè biì, te duocôm bó toò tueé kwaâ.»

¹² Bò mbòŋ fɔ́ón gò ndò, bó né mé ngòr Càn se ndeé, ye bò nùàr a: «Bí kwéh sér temé bìi kweh.»

¹³ Bò né nùàr ngún càŋ yoòr kwɔ́gɔ́ sòm bele, bó né bò beén bò kókoó kómó bɔ́, bó né bó mé njéh taré sòm bele ndò.

Cio Jân Bàptîs

(Matîô 14:1-12; Lûk 9:7-9)

¹⁴ Mgbè *Heròde ngweé njií njàgà Yeésò ndò. Lòu sam, ngóg seèn lé baá bèh dɔ́ŋ ngulí ndeé. Sâ bò déi lé ye: «Né Jân Bàptîs dòu komo yuo cuù né kɔ́. À fém bɔ́ né mé terreɓ sâ.»

¹⁵ Bò déi ye: «Né *Elí.» Bò déi den cuù ye: «Né *sòn-Càn déi faá bò sòn-Càn bò dé léi toò nɔ́.»

¹⁶ Heròde yeé ngweé aá ménâ, à sie lom aá dé seèn ye: «Né Jân Bàptîs. Nyí lé naâ bú feh tená; à komo yuo cuù né dòu kɔ́.»

¹⁷ Sâ Heròde lé seèn tueé naâ kɔ́, ye bó siè kàgà njí Jân gwà cibì. À lé bú môn bɔ́ kuú naâ felè Herodiâs, veèh Filíp òm seèn. À lé naâ ma sâ gwò ngaá kwaá njií.

¹⁸ Sâ Jân lé naâ bú teèn bèsónè tueé njií ndò, ye bú a: «Né jolo. Wò sé lé veèh òm yeè gwò wèh kwá ná ngwèh!»

¹⁹ Yeé baá ménâ, Herodiâs sie kwaá lom aá Jân lè, ye kɔ́ nyí bɔ́ wula sòm aá bú ndò. Njèh cén, à lé lón beè Heròde kwà ná ngwèh lòu.

²⁰ Lòu sam, Heròde lé naâ Jân veèh, ye Jân né lom nùà dilí, nùà gècén. À lé naá beéh Jân cí

ndo. Gwaán né mene bú ki, mé njéh mene ye ko nyí né tie te ngòr seèn felá njií.

²¹ Te cu sâ cieé mé bó lé ñaár naâ bú teèn yon kwaré cu ndo. À yilá baá-re bò nùàr, te bó nde teèn. À lé naâ bò kokoô bò seèn yilá, à yilá bò kwaá-taáb, mé bò kokoô bò te tàbè Galilè mene, ye bó a, bó ndé gî teèn. Lòu cieé koô sâ, Herodiàs kwa keéh baá-re lón teèn.

²² Sâ ñuna seèn dé vèh lé naâ bené ké gwò ngo. Yeé baá Heròde bó bò nùàr yoòr huóòm, Heròde ye huaán a: «Njií mé wò né gwaán doón, mo wò bie, mè nde né wò haá.»

²³ À jege yíi teèn ndo, ye bú a: «Né mene tàbè nyí, nyí nde né wò kèb déi kòb haá.»

²⁴ Huaán vèh doô yuo kela ndo, nde ké yoòr meí, ye meí a, nyí júée bú a, há nyí kei wa? Meí ye bú a: «Júée bú a: há nyí feh Jân Bàptís ma.»

²⁵ Huaán doô ndor nde cu gè jomo yoòr mgbè, ye bú a: «Mè né feh Jân Bàptís te suúne kèné gwaán.»

²⁶ Te mgbè Heròde yeé nde ngweé njií mân, temé yili lom bú lè lég, à munó njií jègè mé à la naâ toò bò nùàr jege doô, yógó bú dé berôn.

²⁷ À yilá njií sóji seèn cén déi ndo, ye bú a: «Ndé téná wèllè feh Jân Bàptís.» Sóji hèllè yuo ndo, nde ké gwà cibì, tena waà mé feh Jân lè suúne,

²⁸ haá njií mé huaán doô. Huaán doô nde mé meí haá njií ndo.

²⁹ Bò mbòn Jân yeé ngweé aá ménâ, bó nde furú njií kukun dòu ndo.

*Bò nùàr kám tîn koô
(Matíô 14:13-21; Lûk 9:10-17; Jân 6:1-14)*

³⁰ Bò mbòn̄ tebê cu cuù ndo, bó tueé Yeésò njií mé bó lé boó keéh naâ, mé bó lé feh keéh naâ doón̄.

³¹ Cu sâ nùàr ngún lé naâ waâ, bò dèi né ndeê, bò dèi né cuú. Né mene dé yáb yieê, Yeésò bó bò mbòn̄ lón kwà ngwéh. Yeé baá ménâ, ye bò mbòn̄ seèn a: «Béh nde ser ké bèh ndón̄-ndòn̄, te bí ko weh teèn.»

³² Bó yila kom ndo, bó foón gò, bó nde ké bèh ndón̄-ndòn̄ lélán̄ boón̄.

³³ Bó yeé baá ndeé, bò nùàr kókoó mbaá lé naá gii bó ñené koó, bó né te loó dé kàn, mé dé kân kem yuoô, bó né teèn mé gule durá ndeé. Mé bò Yeésò nde waá, sâ bò nùàr baá gi cu doó.

³⁴ Yeésò yeé suaga die aá doó, à ñene njií cili nùàr né merré den. Jere boó bú ñèh. Lòu sam, bó lé naâ faá bò mbieè mé nùà ñèh teèn sam nò. Yeé baá ménâ, à yila baá-re bó ñèh feèh ndo, à feh lom bó ñèh ngún.

³⁵ Nde nde, lou yeé yuom aá, bò mbòn̄ seèn ngoró nde kwarè seèn, bó ye bú a: «Cu nde aá kelá, bèh hèn né ká jomo ndo.

³⁶ Wò sé la kwaá lo bò nùà hèn nde cu lelo yáb foón̄ ñge yieé.»

³⁷ Yeésò ye bó a: «Bí há bó yáb koó.» Bó ye bú a: «Wò ye béh ndé ñgè há bó yáb lòu, te béh ñèh kám yuií fà doón̄ weh ndeé né he wa?»

³⁸ À den cuù, ye bó a: «Bí ndé jògò fón ke lètenè biì, bí né mé breêd beè meèn wa?» Bó yeé fón nene aá, bó ye bú a: «Beè beèh né breêd tín mé ngò fà.»

³⁹ Jomo sâ ye bó a: «Bí júée bò nùàr a, dèn ndé gí doó te nyurè, bó dèn bílí mòngò mòngò ma.»

⁴⁰ Bò nùàr den nde doó ndo, bò mòngò déi mé nùàr teèn yuií, bò déi yulà títín.

⁴¹ Bó yeé den gi aá, Yeésò weh breêd tín mé ngò fà doô, à ke njií njolo ké te vulúu, à dua Càn teèn, à kolé haá njií breêd mé bò mbòn, te bó geé haá bele bò nùàr. À geé yon cu bò ngò fà doô lètenè bòn doón ndo.

⁴² Nùàr doón yieé fulu gi;

⁴³ ndilí le, breêd mene, ngò mene. Bò mbòn nuaán bilí, yuú sògó yulà cùòb fà.

⁴⁴ Sâ lètenè bò nùàr mé lé naâ yieé doón, bó kula weh cegé né bò siíb kám tín.

Felè nòmò gòò

(Matíô 14:22-23; Jân 6:15-21)

⁴⁵ Dèn só ngwéh, Yeésò kou yií njií bò mbòn seèn lè kome, te bó sela kela toò, bó nde kela den bú yí Becaída; à le ngogô dé seèn ká jomo, te à sòm gi bò nùàr.

⁴⁶ Bò nùàr yeé yuo gi aá, à naá nde dé seèn ké te tòre bèh Càn duaà.

⁴⁷ Cibí yili lo bú ké teèn. Sâ bò mbòn baá gi mé kom ké lètenè nòmò. À ká cie le lom aá mé huún.

⁴⁸ À yeé ke, bó bò fu tarê baá ké dùà kwaré, bó né gèr mé njéh ñené, bó né mene kɔgɔ, kɔm ndé kòmò cú.

Nde nde, yeé baá mé be lôm nèà, à nde ké yoòr bɔ̀ɔ̀n ndɔ̀, à dé seèn gɔ̀ nde seér felè nòmò felè nòmò, ye te nyí kela keéh bó.

⁴⁹ Te bó yeé nde ñene njií, à baá felè nòmò gɔ̀ ndeé ménâ, bó sɔm kén, ye merré déi né càɲ tándulu.

⁵⁰ Lòu sam, bó lé naá giì bú dɔ́ɔ́ɲ ñené laré, veéh lé naâ bó njèh bɔ́ɔ́ ndɔ̀. Tètèi sam, ye bó a: «Bí siè temé, né mè; bí té vèh.»

⁵¹ À ñaá yila nde yí te kɔme yoòr bɔ̀ɔ̀n; fu hèllè pɔ́ɔ́ ndɔ̀. Geí su njií bò mbòn doó.

⁵² Lòu sam, bó lè né mé temé macùr; fém mé Yeésò lé naâ mé breèd bɔ́ɔ́ doó, bó lé ñgwé kòmò ná ñgwèh.

*Bò beên bò te tàbè Jenesarète
(Matíô 14:34-36)*

⁵³ Bó nde sela yuo kela tub kèb yágà. Bó wa te tàbè Jenesarète, bó colo lɔ̀ kɔm sònò nòmò.

⁵⁴ Bó yeé suaga die aá doó, bò nùàr ñene kɔ cu Yeésò,

⁵⁵ bó durá nde bò nùàr te tàbè sâ dɔ́ɔ́ɲ tueé bele. Bò nùàr yeé ñgwéé aá ménâ, bó jɔgɔ wa belê mé bò beên bò te tèb-e. Bèh mé Yeésò né teèn dɔ́ɔ́ɲ,

⁵⁶ né mene te lɔ́ɔ́ maàn, né mene te lɔ́ɔ́ koô, né mene kè kèbè dɔ́ɔ́ɲ, bó né mé bò beên bò teèn jɔgɔ ndeé, bó né bó ké mbartɔgɔ̀ jɔgɔ̀ njií, bó né bú bɔɲ, ye bú a: «Mɔ̀ bò beén bò kema weh cegé

mene lélán sòn cògò yeè, bó nde né taré.» Bòó mé lé naá belê kema đóón lé naá giì taré yuo ndo.

7

*Tòu bò jògò bò
(Matíô 15:1-9)*

¹ Bò *Farisiên mé bò *njí-sòu déi yuoô ké Jerusalem, bó bilí ndeè ká kwarè Yeésò.

² Waà ká toò, bó ñene, ye bò mbòn seèn déi né yáb yieé, bó be faá tabó né tueé nò yàgà ñgwéh.

³ Sâ bò Farisiên mé bò *Jûf déi né yeé dé bòn tabó jolo: mò bó be faá tabó né tueé nò yàgà ñgwéh, bó yáb yíé bèh.

⁴ Mò bó cuù baá tan, kò bó yaga kélé gi aá yo, bó yieé ye yáb. Bó né cu tòu hihiné faá tabó tueé nê nò jolo ndo: gèh dé mé bó yaga yeé ñhèh mé ñhéh, né mene bò ñgàb, né mene bogo, né mene sòò, né mene ndagá, bó né gi jolo.

⁵ Bò Farisiên mé bò njí-sòu hèllè yeé nde ñene njíi bò mbòn Yeésò né tabó ménâ kwaá, bó bie njíi baá-re Yeésò ndo, ye bú a: «Bòó né naàn mé bò mbòn yeé tabó bèlè ñgwéh, bó né yáb mé be yilí yieé wa?»

⁶ Yeésò deèn ndo, ye bó a: «Esáyà lo jueè bòn, ye bí né bò sòn fà bò! À yeé baá sòn-Càn tueé, à nyagá kwaá te mvù ménâ ndo, ye: Càn ye:

Bò nùà hèn nyí seèn kuú den né mé par sòn mbaá,
temé bòn né bèh hiîn.

⁷ Den né faá bó né nyí dua nò, sâ né dé lòù;
bó kwaá lòò né tòu nyí,

bó feh seér tòu bò tele bɔ̀n.»

⁸ Yeésò den cuù, ye bó a: «Wanɔ̀n bí né tòu Càn kwaá loó, bí feh seér tòu bò tele bìi nɔ.»

⁹ Yeésò den cuù baá-re, ye bó a: «Dé tòu Càn, bí né lom bú doó si njií kɔ́ dé gècèn, te bí bele nyegé tòu bìi.

¹⁰ Sâ Músì né gi tueé ye: Lé b toò tele mé meí yeè, wò ngweé sòn bɔ̀n. À né cu tueé, ye nuaá mé duagá tele, wa né meí wa, bú a, kú táre lè teèn ngwán.

¹¹ Mé njéh mene, bí ménâ fèh bèh. Bí den seér cu né ye: Mɔ nuaré dèi tueé njií mé tele, wa mé meí wa, ye bú a: nyí sé la naâ wò gam; njèh cén, baá gi *sèmè, (sâ tueé né ye: baá gi dé Càn),

¹² à né mene môn tueé seér, bɔ́ né naàn mé bí ye né бага wa? Ngweéh sâ bí ye bú a: Té tele mbaá gàm kú cú mà.

¹³ Ngweéh bí sâ bɔ́ njellé né ngòr Càn, te bí feh keéh tòu loó bìi wa? Bí né ménâ bɔ́, bí né cu mé bò tòu ngún ménâ feh ndeé den.»

Bò njií mé bɔ́ yili yeé nùàr

(Matíô 15:10-20)

¹⁴ Jomo sâ Yeésò yilá bilí bò nùàr ndɔ, ye bó a: «Bí dɔ́n, bí ndògò jí tie, te bí ngweé.

¹⁵ Mè tueé bí, njií mé yuo yeé kèb cieè, yila seér lè nùàr lòu, bú kɔ́ bó yílí bèh. Né seér dé mé yuo né ké lè te temê bɔ́ yili né nùàr kɔ́. [

¹⁶ Nuaá né mé tie, bú a, ngwé nyégé ngòr hèn bagasé.»]

¹⁷ Yeésò yeé kwaá lo áá bò nùàr, à baá ké gwò, bò mbòn seèn bie bú kàn sâ ndɔ.

18 À ye bó a: «Mé bí mene, bí ngwé kòmò ngwéh ndo wa? Bí née kó ngwéeh ye: njií mé yuo yeé kèb cieè, yila lè nùàr lòù, bú kóó bó yíí ngwéh wa?

19 Lòù sam, dé sâ temé kè mà bèh, bele lom né tɔŋ, yuo kela nde ké cie.» Mé kàn hên, sâ Yeésò tueé logó baá kèn, ye yáb doóné né gi dé yieê ma.

20 À deén baá-re, ye bó a: «Bí kóó ye, njií mé yuo yeé lè nùàr bóó yili seér né nùàr kóó.

21 Lòù sam, múnò veên doóné jeré yuo den né te temé nùàr: sár yɔ̀ɔ̀né né sâ; yíb né teèn sâ, wúlá-feh né sâ; yàgà ndeê né teèn;

22 temé te njèh nùàre kwaá njií né sâ; jélá-temé né sâ; nùàr beleè né sâ; tándabé né sâ; sà né teèn sâ; súí né sâ; hà m feh ceré né teèn mé kùlù mene,

23 doóné yuo giì né te temê, bó nùàr bóó yili yeé kóó.»

*Ma kìn mé lé naâ temé yoòr Yeésò kwaá njií
(Matíô 15:21-28)*

24 Jomo sâ, Yeésò yuo doó sâ ndo, à nde ser kwarè loó Tîr, à yila nde lè gwà déi, ye te nuaré déi kó cú ye nyí waà baá. Mé njéh mene, à lèr kòmò ngwéh.

25 Dèn só ngwéh, ma déi ngweé ngóg seèn, à waà, à cemmé nde doó toò seèn. Sâ njuna seèn dé vêh lé naâ mé tándulu yoòr.

26 Bú nùà njèh lé naâ nùà kìn, bó lé njaár naâ bú ké Fenisî te tàbè Sirî. À yeé cemmé nde aá doó, ye Yeésò a: «Kúkùr yeè, ndê kwógó sòm yeè huaán nyí càŋ yoòr teèn.»

27 Yeésò den seêr, ye bú a: «Kwá mè jògò koó logô bò huaán loô ye. Mo bó si njií yáb bò huaân mé boór, húóm ngwéh.»

28 Ma doô gwaán ndɔ, ye Yeésò a: «Né ka môn jég, dé koô. Á sâ, bò boór domó yieé yeé tò mò yâb ka bò huaân ndɔ.»

29 Yeésò deén baá-re, ye bú a: «Môn, mé ngòr yeè hên, ndé á yeè lo. Tándulu yuo áá ñuna yeè yoòr kèn.»

30 Ma doô cu cu lo ndɔ. À wa, sâ ñuna baá te ndagáa cer den; càñ bú yoòr yuo áá kèn.

Nuà tándûg déi taré sòòm

31 Jomo sâ Yeésò yuo te tàbè Tîr ndɔ, à kela seér ké Sídòn, à cu cu seêr te lò Dèkàpòlî* lòù, ye te nyí yuo kelà te tub Galilê.

32 Bó weh waà bú mé nuaré déi ndɔ, tie né ndúg, sòn né tácobó. Bó ye bú a: «Kúkùr yeè kè mà nji yeè bú be yoòr teèn.»

33 Yeésò weh nde mé bú ké bèh ndón-ndòn, à fagá yí bú nyògò beè tieè. Jomo sâ à kulu kwaá dèh te nyògò beè, à kema njií bú te leba,

34 à ke njií njolo ké te vulúu, à homo, ye nuàrè a: «Efátà.» Sâ tueé né ye: «Lélogò!»

35 Tie fun, leba weh yuo ter, nuà hèllè yila keéh sòn tueê ndɔ.

36 Yeé baá ménâ, Yeésò luòm bò nuàr, ye bó a: «Càñ a bó bí tueé nuaré déi.» À né mene bó dé luòm luòm, bó né dé tueê tueé ñeí.

37 Gèh fém dé sâ lé naâ bó geí yògò dé gècên. Bó né lom tueé ye: «Seé seèn dóné né lom seé

* **7:31 7:31** Lò Dèkàpòlî jue né lò mé loó né teèn yulà.

gècên! Né mene bò tándúg, à né bó taré som; bó ɲgweé cu tie, bó tueé sòn.»

8

Bò nùàr kám nèà koô (Matíô 15:32-39)

¹ Cu sâ bò nùàr kókoó mbaá bilí wa cuú. Bó yeé mé yáb beè sam cuú, Yeésò yilá ɲíí bò mbòn seèn, ye bó a:

² «Jere né mè mé bò nùà hên sie: kè kú lan baá cieé tagár, béh bó né lom kóó; bó mé yáb beè sam cuú ndo.

³ Mo mè yi ɲíí bó lo mé lèi cùè, bó nde né ceér dueè die le; lòu sam, bò déi yuoó naâ bèh dàb.»

⁴ Bò mbòn ye bú a: «Béh yáb ká ya dueè hên kwa caá nde né he, te béh koó laré bó mé ɲjéh wa?»

⁵ Yeésò ye bó a: «Bí beè né mé breêd meèn wa?» Bó ye bú a: «Né téhbeh.»

⁶ Yeésò ye bò nùàr a: «Bí dèn ndé gí doó.» Jomo sâ à weh breêd téhbeh doô, à vra Càn teèn, à kolé haá ɲíí bò mbòn, te bó geé haá bò nùàr. Bó geé haá gí bó ndo.

⁷ Bó lé naá cuú mé ɲgò déi tetegér mân beè teèn. Yeésò weh, à dua Càn teèn, ye bò mbòn a: «Gè há cú bó.» Bó geé haá gí bó ndo.

⁸ Bó yieé fulu gi; ndilí le. Bò mbòn ɲuaán bilí, yuú sɔgó téhbeh.

⁹ Bó mé lé yieé naâ yáb sâ doón lé naâ kám nèà.

¹⁰ Bó yeé yieé gi aá, Yeésò yi ɲíí ye bó, à nde dé seèn kom yilá. Bó bò mbòn fɔón gò, bó nde te tàbè Dalemanútà.

*Fém beè Yeésò bieê
(Matíô 16:1-4)*

¹¹ Bò *Farisiên waà ndò, bó duóóm Yeésò sòn fòón, te bó sie bú teèn. Bó ye bú a: «Jògò bó ke fém dèi mé feh keéh né ye wò boó né seé mé terreèb Càn ye.»

¹² Homo yògó Yeésò dé tueê, à den cuù ye bó a: «Boó né naàn mé bò cafanê bò ye: kò bó ñene fém wa? Mè né tueé ye bí a, ndóg bó ñéné ndé cú!»

¹³ Jomo sâ à fòón gò seèn, à yila cu kòme, à sela nde tub kèb yágà.

*Kulu bò *Farisiên mé kulu mgbè *Herôde
(Matíô 16:5-12)*

¹⁴ Sâ bò mbòn lé naâ breêd nyen loó; lè kòòm lé gi cegé naâ breêd cén.

¹⁵ Yeésò yeé baá bó luóm, bó munó seér cí. Sâ à lé ye bó a: «Bí bòn feh bìi mé kulu bò Farisiên, bí bòn feh mé kulu Herôde.»

¹⁶ Bò mbòn duóóm baá-re lètenè bòn tueé kuû, ye: «À jue né breêd mé béh mé njéh beè sam doô.»

¹⁷ Yeésò yeé ñene aá ménâ, ye bó a: «Bí môn tueé den né dé kei, ye: mè jue né breêd mé bí mé njéh beè sam doô wa? Hèn bí née ka ñèh ñgwé kòmò ñgwéeh ye wa? Feh bìi née ka ter ndegé den á?

¹⁸ Bí né gi mé njolo; dé ñenê sam wa? Bí né gi mé tie; dé ñgwéê sam ndò wa? Bí múnò kó cú,

¹⁹ ye mè lé naâ breêd tân kolé, koó bò nùàr kám tân mà. Bò sɔgɔ ndilí yâb mé bí lé jɔgɔ sɔóm naâ doô lé naâ meèn?» Bó ye bú a: «Lé naâ yulà cùòb fà.»

²⁰ À den cuù, ye bó a: «Mè yeé kolé cu aá breêd téhbeh, te koó nùàr kám nèà, sɔgɔ ndilí yâb lé naá cuù meèn ndɔ wa?» Bó ye bú a: «Téhbeh ndɔ.»

²¹ À deén baá-re ye bó a: «Wa mene hên, bí née ngwé kòmò ngwéeh ye wa?»

Tácugó déi ké Becaida

²² Wa ké Becaida, bò nùàr weh wa cuù mé tácugó déi toò seèn, bó ye bú a: «Kúkùr yeé, kè mà nji yeé bú be yoòr teèn.»

²³ Yeésò sie weh tácugó doô be, weh nde mé bú ké jomo lò. Wa ké teèn, à kulu kwaá bú dèh njolò, à kema bú mé be, ye bú a: «Wò baá njeré déi ñené wa?»

²⁴ Tácugó som njií njolo ter, ye bú a: «Mè baá bò nùàr ñené; bó den né faá toú nɔ. Njèh cén, bó gɔ seér né lòù.»

²⁵ Yeésò kema njií cu bú be njolò. Kè nê tácugó ke njege njií lom aá ké toò seèn, à taré yuo, à ñene ñagá gi njèh doón ndɔ.

²⁶ Yeésò ye bú a: «Ndé lòm á lo yeé, té lètenè lò kélá cú.»

Ngòr Piêr felè Yeésò

(Matíô 16:13-20; Lúk 9:18-21)

²⁷ Jomo sâ Yeésò bó bò mbòñ seèn fɔón gò, bó nde ser te bò lòó déi te tàbè Sesarê Filíp. Bó yeé baá ceér dueè, à bie ye bó a: «Bò nùàr ye mè né nèi wa?»

²⁸ Bó ye bú a: «Bò déi ye wò né Jân Bàptís, bò déi ye wò né *Elí, bò déi ye wò né *sòn-Càn cén déi.»

²⁹ Ye bó a: «Á bí nɔ, bí ye mè né neì wa?» Piêr ye bú a: «Wò né *Nùà Còŋ.»

³⁰ Yeésò luom bó ndo, ye bó a: «Càn a bó bí tueé nuaré déi ménâ.»

Ngòr fèlè cio Yeésò

(Matíô 16:21-28; Lùk 9:22-27)

³¹ Jomo sâ à yila bò mbòŋ seèn njèh feèh ndo, ye bó a: «Kɔ *Huaán Nùàr nde dàmbò gèr nɛné laré. Bò kokoô bò loô, bó bò *ŋgàŋ sèmè dé kokoô mé bò *njí-sòu dɔ́ŋ nde gí né bú ŋgɔ́ŋ, te bó wula sɔm bú. Lè cieé tagáre à nde cu né lè cio komo yuo ndo.»

³² À lé bó dé sâ tueé ŋagá loóm naâ bèsónè. Piêr yeé nde ŋgweé njií ménâ, à weh nde mé bú ké bèh ndóŋ-ndòŋ, à yila bú teèn ndeè.

³³ Yeésò bele seér ndo, ke njií bò mbòŋ seèn, pam Piêr, ye bú a: «Máb *Sátàn, cú yo nɔ́ŋ! Wò faá Càn nɔ múnò ŋgwéh, wò munó seér né faá bò nùàr nɔ.»

³⁴ À yilá njií bò nùàr mé bò mbòŋ seèn ndo, ye bó a: «Nuaá mé ye nyí gwaán né jomo mò beleè dɔ́ŋ, kɔ à ŋgɔn feh seèn, à nde mbin weh tóu gèr seèn, à bele mè, sâ ye.

³⁵ Mè tueé bí: nuaá mé gwaán né yòŋ seèn mé feh seèn yili sɔm, nde né bú leér loó. Nuaá mé

né dé seèn cio felè mò ngoón seér, né mé Njàgà Bagaà beè kuú, nde né yòn seèn yili som.

³⁶ Njií mé gam nde né nuaá mé né njèh ká lè wónje doón kwa laré te yòn seèn leér le teèn, né kei wa?

³⁷ Njií mé nùàr nde né yòn seèn mé njèh ñaá som né teèn wa? Ndóg teèn sam.

³⁸ «Sâ lètenè bò cafanê bò mé né veèn boó, mé temé yoòr Càn kwá ñí cú, mo nuaré déi né mè teèn yaán, à né ngòr mò yaán, loù mé mè Huaán Nùàr cuù nde né teèn, mè *sum waà nde né lètenè bò cili Càn, mé terrebb Tele mò yoòr, loù sâ mè nde né nùà hèllè yaán som ndo.»

9

¹ Yeésò den cuù, ye bó a: «Mè né tueé ye bí a, mé bí nde doón kuú gíí, sâ *Lò Càn mé terrebb seèn mene ñené yuo kelà baá cie, bò déi lètenè bìi hèn ñene mé njolo.»

Yeésò bèh yo kweéh seêr

(Matíô 17:1-13; Lûk 9:28-36)

² Yeé kela baá cieé ténjén, mé téhbeh Yeésò weh Piêr bô Jâk mé Jân, bó bó ñaá nde ké felè tòr mé huún boòn. Wa ké teèn, Yeésò kweéh seér yo njolò boòn.

³ Bò cògò yoòr seèn ña seér bò dé wuwulê, wula ñuerré seér dé ñuerrê, gèh wulâ dé sâ ká doó doón, nuaá mé nde né bú boó komo teèn sam.

⁴ Bò nuaré déi kar yuo kelà toò boòn ndo. Lé naâ *Elí bô Músi. Bó bò Yeésò né sòn tueé den.

⁵ Piêr ye Yeésò a: «Nùà fèh-njèh, kwá béh den le ko hên, béh sie pàgà tagár, dé yeè cén, dé Músi cén, dé Elí cén ndo.»

⁶ Sâ Piêr tueé nderré weh né mbaá, veéh né bó njèh bɔɔ.

⁷ Jomo sâ bègè déi suagà ter, ka sie bó beè. Hueh déi né yí lètenè-bò ngulí den, ye: «Hên né Huaán yíé-temé mò; bí ngwé gí sòn seèn.»

⁸ Bò mbòn yeé ke cu, bó nuaré déi teèn njéné cú, le lom áá Yeésò.

⁹ Bó yeé baá ké te tòre suagá cuû, Yeésò luom bó, ye bó a: «Càŋ a bó bí tueé nuaré déi njií mé bí njénè naâ hên. Bí kwá ló lè biì, ko lòu mé *Huaán Nùàr komo yuo áá lè cio, sâ ye.»

¹⁰ Bó ngweé sòn seèn ndo. Mé njéh mene, bó né lètenè bòn biehé kuú, ye: «À ye nyí nde né te cio komo yuo; sâ ye naàn?»

¹¹ Jomo sâ bó ye bú a: «Bò *nji-sòu tueé né dé kei, ye Elí wa logó ndeè né koó mé Nùà Còŋ wa?»

¹² Ye bó a: «Né bòn! Elí ndeè né koó waá logô, te à sie nyegé cu bò njèh dɔɔŋ. Á, dé mé bó nyagá kwaá né te mvù Càŋe, ye né môn, Huaán Nùàr nde né gèr kókoó njéné, wa bó nde né bú seb ndo nɔ?»

¹³ Mé njéh mene, mè tueé bí, Elí lé naá gii waâ, bò nùàr bú sie seér cu faá bó gwaán nê nɔ. Ngweéh sâ né faá bó lo naâ felè seèn te mvù Càŋe nyagá kwaá mà.»

Huaán déi mé càŋ tándulu yoòr
(Matíô 17:14-21; Lûk 9:37-43a)

14 Bó wa ké kwarè bò mbòn seèn déi, bó ñene cìlì nùàr né kwarè boòn kaán den. Bó bò *njí-sòu né ñèh saán den ndo.

15 Bò nùàr yeé nde ñene njií Yeésò mân, geí yɔgɔ bó mbaá. Bó som doò, bó nde bú kwa weh ndo.

16 À ye bò mbòn seèn a: «Bí bò njí-sòu saán den né kei wa?»

17 Nuaré déi deèn yí lètenè bò nùàr, ye bú a: «Nùà fèh-ñèh, mè la weh ndeè naâ wò mé huaán mò; à né mé càɲ yoòr, né bú sòn sie huné.

18 Mo baá bú ñaâ, né yeé bú doó jɔgɔ si, fuú né bú sònò yuo, à né nyie yieé, à né nab ndo. Mè la naâ bò mbòn yeé dua, te bó kwɔgɔ som bú, né bó taré yɔgɔ.»

19 Yeésò deèn ndo, ye bó a: «Jue ka bí bò dúágá-tie bò! Hên béh bí née cu-re heèh wa? Mè bí seɲ den cu nde né heèh ndo wa? Wèh ndé mé huaán sâ kán.»

20 Bó weh ndeè mé huaán ká yoòr seèn ndo. Càɲ doô yeé nde ñene njií Yeésò mân, à jilí komo si huaán hèllè doó mé terreb. Huaán né mé fuú sònò teré seér.

21 Yeésò ye tele a: «Lé bú mân boó duɔóm naâ heèh wa?» Tele ye bú a: «Lé naâ sâ à née huaán maàn ye.

22 Né yeé bú tuar jɔgɔ si, jɔgɔ si cu bú dùà, ye te nyí wula bú. Mo wò nde né boó komo, kó yeé béh jere, wò gam béh teèn.»

23 Yeésò deèn ndo, ye bú a: «Wò ye: mo mè nde né boó komo sé wa? Mo nùàr né temé cén yoòr Càɲ kwaá njií, doón nde gi né boó komo.»

24 Tele huaân doô logɔ njií ké ter ndo, ye bú

a: «Mè né gi temé kwaá njií dág. Njèh cén, mè doón kwá kòmò bèh; gàm yeé mè teèn.»

²⁵ Yeésò yeé njene bò nùàr baá ká yoòr boòn kem ndeê, à pam njií càṅ hèllè ndo, ye bú a: «Wò tándulu mé né nùàr sòn mé tie duagá hên, mè jue né wò, yùò kélà lè huaán hên noón. Càṅ a bó wò yila ṅgweé cu teèn.»

²⁶ Càṅ doô sòm kén ndo, jilí komo si huaán hèllè doó mé terrebe, yuo kela sa. Huaán doô den lom faá komó no. Bò nùàr lé naá giì tueé ye: à kuú né lòu.

²⁷ Yeé baá ménâ, Yeésò sie sòm bú ter, à yuo njebá ndo.

²⁸ Yeésò bó bò mbòn seèn yeé baá ké gwò léláṅ boòn, bó ye bú a: «La boó naâ naàn mé béh bú kwógó kòmò ṅgwéh wa?»

²⁹ Yeésò ye bó a: «Gèh càṅ bú sâ, ko bó né lom Càṅ dua, bó kwogo ye bú.»

*Ngòr felè cio Yeésò dé mbelèm fà
(Matíô 17:22-23; Lûk 9:43b-45)*

³⁰ Bó yuo doó sâ. Bó yeé baá te tàbè Galilê kelá, Yeésò gwàn cú mé bò nùàr ko bèh mé à né teèn.

³¹ Lòu sam, à lé naâ bò mbòn seèn njèh feh, ye bó a: «*Huaán Nùàr nde né beè bò nùàr yilá, bó wula sòm bú. Mo bó wula sòm aá bú, te cieé tagáre à nde cuù né lè cio komo yuo.»

³² Mé njéh mene, bò mbòn lé ṅgwé kòmò ná ṅgwéh. Bó mé Yeésò bié njí ṅgwéh ndo, veéh lé naâ bó sie yógó.

*Dé koô lètenè bò mbei
(Matíô 18:1-5; Lûk 9:46-48)*

³³ Bó wa ké Kapernahûm. Bó yeé baá ké gwò, Yeésò bie njií mé bò mbòŋ, ye bó a: «Bí la ceceér saán gɔɔ naâ kei wa?»

³⁴ Bó sòn kòmò ŋgwéh. Sâ ceér dueè bó la naâ saán gɔ ye: «Dé koô lètenè beèh né neì wa?»

³⁵ Yeé baá ménâ, Yeésò den nde doó ndo, à yilá njií bò mbòŋ dé yulà cùòb fà doô, ye bó a: «Nuaá mé gwaán né feh lètenè bò mbeì deèn, bú a: dèn sér ka bò mbeì doón kɔɔ, à ɲa seér kwer boòn doón ndo.»

³⁶ Jomo sâ à weh njebá kwaá huaán déi ká toò boòn, à kumó weh bú, ye bó a:

³⁷ «Nuaá mé né huaán déi faá bú hèn nɔ sie nyegé, mɔ à bú sie nyegé né felè mò, sâ à sie nyegé né mè. Nuaá mé né mè sie nyegé, mè mé huún siè nyégé lòm ŋgwéh, né bêh Tele mò mé lé temà naâ mè, fà doón.»

Mɔ nuaré déi béh bònò ŋgwéh, sâ à né jomo beèh

(Lûk 9:49-50)

³⁸ Jân deèn ndo, ye Yeésò a: «Nùà fèh-njèh, béh la naâ nuaré déi ɲené, à lè bòn beèh sam, à né bò tándulu kwɔgɔ, à bó kwɔgɔ den né mé yilí yeè; béh la naâ bú yíín.»

³⁹ Yeésò ye bú a: «Bí té bú yín. Mɔ nùàr né fém mé yilí mò boó, sâ à yilí mò kɔɔ bó béh ndé ŋgwéh.

⁴⁰ Mɔ nùàr béh bònò ŋgwéh, sâ à né jomo beèh.

9:34 9:34 Lûk 22:24 **9:35 9:35** Mat. 20:26-27; 23:11; Mk. 10:43-44; Lûk 22:26 **9:37 9:37** Mat. 10:40; Lûk 10:16; Jân 13:20
9:40 9:40 Mat. 12:30; Lûk 11:23

⁴¹ Mè né tueé ye bí a, nuaá mé kwe haá cegé mene bí lélánj nòmò, ye bí né bò nùàr *Kristò dɔ́ɔ́n, nùà sâ nde né sàgà kwa.»

*Be cɔ́ tená sɔ́m
(Matíô 18:6-9; Lûk 17:1-2)*

⁴² «Bò huaán tetɔ́ɔ́r mé né temé yoòr mò kwaá njií hèn, nuaá mé dɔ́r njií cén déi lè veéne, nde né mé gèr kwaré. Sâ nùà hèllè ye, mé sòn gèr hèllè bó wèh ndé mé nyí ké sòn nòmò koô, bó jógó kàgà kwá nyí nyèn tuagaà, bó vela si njií kɔ́ nyí dùà.

⁴³ «Mɔ́ be yeè wò te veèn dɔ́r yií né kɔ́ɔ́, sâ cò téná sòm bú lòù. Huɔ́m kela né yòn mé be cén kwaà; wanɔ́ɔ́n mɔ́ wò né mé be fà sen den, gùm yeè dɔ́ɔ́n nde né tuar te we tarè die yila. [

⁴⁴ Ké doó sâ, bí bò ngu nde né cu dɔ́ɔ́n jueé den; we teèn nyímé bèh ndɔ́.]

⁴⁵ «Mɔ́ gule yeè wò te veèn dɔ́r yií né kɔ́ɔ́, sâ téná sòm bú tenà. Huɔ́m kela né yòn mé gule cén kwaà; wanɔ́ɔ́n mɔ́ wò né mé gule fà sen den, bó nde né gùm yeè dɔ́ɔ́n tuar si njií. [

⁴⁶ Ké doó sâ, bí bò ngu nde né cu dɔ́ɔ́n jueé den; we teèn nyímé bèh ndɔ́.]

⁴⁷ «Mɔ́ njolo yeè wò te veèn dɔ́r yií né kɔ́ɔ́, lùàgà sòm bú luagà. Huɔ́m kela né *Lò Càn mé njolo cén yilâ, wanɔ́ɔ́n mɔ́ wò né mé njolo fà sen den, bó nde né gùm yeè dɔ́ɔ́n tuar si njií.

⁴⁸ Ké doó sâ, bí bò ngu nde né cu dɔ́ɔ́n jueé den; we teèn nyímé bèh ndɔ́.

⁴⁹ Bó nde né nùàr doón mé we temá, bó waá túóm teèn.

⁵⁰ «Túóm né njèh bagaà. Á, mo túóm cuaré baá, bó bú bóó ngulí cu nde né naàn wa? Bí dèn beè bò nùàr faá túóm nɔ, bí dèn dèn cu doón mé sòn cèn.»

10

Ndéb felè véh soóm

(Matíô 19:1-12; Lûk 16:18)

¹ Yeésò yuo doó sâ, à nde te tàbè Judê, à nde sela yuo kela Jurdên kèb yágà ndo. Cìlì nùàr bilí wa cuù ngún, à yila cu bó njèh faá bèh jomò nɔ feèh.

² Sâ bò *Farisiên déi né doó teèn, bó ngoró ndeè Yeésò sòn felá, bó ye bú a: «*Sóú beèh né yeé jolo mé nùàr som véh wa?»

³ Yeésò ye bó a: «Músì lo ye bí a naàn wa?»

⁴ Bó ye bú a: «À lo ye: mo nùàr nde aá véh som, bú a: nyàgà há bú mvù beè, à som ye bú ma.»

⁵ Yeésò deén baá-re ndo, ye bó a: «Músì lo ménâ jue kuú naâ felè dúágá-tie bì;

⁶ wanóón ké bèh duóm, Càn yeé si gi aá wón, à lé naâ nùàr meé, dé siíb cén, dé vèh cén.

⁷ Né dé cì mé nùàr nde né tele mé meí si loó, à nde kwa veèh,

⁸ bó bú den te bó fà doón na lom cén. Sâ tueé né ye: kènê bó fà sam cuú, bó baá seér njèh cén.

⁹ Mo né mân, njií mé Càṇ nyogó bilí gi aá, ndóg nùàr a, té gè sòm.»

¹⁰ Bó yeé baá ké gwò, bò mbòṇ bie cu bú njèh teèn.

¹¹ À ye bó a: «Nuaá mé som véh, jɔgɔ cu déi ká jomo, cum aá gwòm beè veèh kèn, à sâ kuú né yàgà.

¹² Ma mé yuo gwà siíb, nde cu déi jɔgɔ doón, kuú taré né yàgà ndo.»

*Bò huaán tètɔôr kulû
(Matíô 19:13-15; Lûk 18:15-17)*

¹³ Bò nùàr né mé bò huaán tètɔôr ká yoòr Yeésò weh ndeê, te à kema njií bó be yoòr. Bò mbòṇ nde seér cu dé boòn dé ndeê.

¹⁴ Yeésò yeé nde ṇene njií ménâ, à deên ndo, ye bó a: «Bí kwá bò huaán ndeê ká yoòr mò, bí té bó yín. Bí kóo ye, *Lò Càṇ né dé bòó mé den né faá bó no.

¹⁵ Mè né tueé ye bí a, nuaá mé Lò Càṇ mé temé seèn mene faá huaán maàn no wèh ṇgwéh doón, teèn yílá ndé ṇgwéh.»

¹⁶ Jomo sâ à kumó bilí bó beè seèn, à ba bó be felè, à kulú bó ndo.

*Dèbbè nùà lieê déi
(Matíô 19:16-30; Lûk 18:18-30)*

¹⁷ Yeésò yeé baá mé gò, nuaré déi dula waá, cemmé nde toò seèn, ye bú a: «Nùà fèh-njèh dé bagaà né wò. Hèn, mè boó nde né naàn, te mè kwa ye yòṇ dé tètàgà wa?»

18 Yeésò ye bú a: «Wò mè nùà bagaà yilá né mé ngei wa? Nùà bagaà gi cegé né Càṅ.

19 Wò né gi *sóú kɔ́, ye: Té feh wúlá; té yàgà ndé; té yíḃ nǔób; té nuaré déi nyeén yoòr cò kwá, té nùàr njèh beè nágá wèh; ṅgwé sòn tele yeè mé méi yeè ndo.»

20 Nùà doô ye bú a: «Nùà fèh-njèh, mè lé jolo duóóm naâ ménâ, sâ mè née ndà ye, mè né yeé bò dé sâ jolo gií.»

21 Sâ nùà hèllè né Yeésò yoòr yilá ndo. Yeésò ke njií bú, ye bú a: «Le cu née wò njèh cén ye; ndé gò sòm bò njèh yeè, wò geé haá njií bò saám bò kàgàlòṅ sâ, te wò kwa seér ṅgúlú dé ké ter te vulúu. Jomo sâ wò ndeè, wò bele mè ndo.»

22 Te nùà hèllè yeé nde ṅgweé njií dé sâ mân, à munó njií gi ṅgúlú seèn doón, à curú kuún, à durú yuo seér aá doó sâ lòu.

23 Yeésò bele seér ndo, à ke njií bò mbòṅ seèn, ye bó a: «Nde né taré mé bò lilieê bò yila *Lò Càṅ.»

24 Bò mbòṅ yeé nde ṅgweé njií mân, hiím su njií bó doó. Yeésò den cuù, ye bó a: «Bò huaán mò, te Lò Càṅ yilâ né taré.

25 Ṅgweéh né taré mé ṅgelobà yila kela te lón kògòtâr wa? Né ménâ mé nùà lieê ndo; te Lò Càṅ yilâ taré kela nde né dé seèn mé dé ṅgelobà.»

26 Te ṅgòr hèn hiím nyegé cu ye baá-re bò mbòṅ, bó né lètenè bòn bieé kuú ye: «Sâ, mɔ né mân, nuaá mé nde né yili yuo né nei?»

²⁷ Yeésò ke njií bó ndo, ye bó a: «Taré yógó né bò nùàr, beè Càn táre ngwéh, njeré déi bú táre yógó bèh.»

²⁸ Yeé baá môn, Piêr ye bú a: «Iḡweéh béh hên vu lo gi aá bò njèh beèh sâ, béh bele wò ma.»

²⁹ Yeésò ye bú a: «Mè né tueé ye bí a, mo nuaré déi vu lo gwà seèn wa, né bò bei mé bò dìm seèn wa, né bò tie seèn wa, né mene tele bô meí, né mene nuna mé bò ñueh seèn, mo à bó vu lo né felè mò, à bó vu lo né felè Njàgà Bagaà,

³⁰ sâ à nde cu né méménâ te mbeí yuii kwa yógó keéh, à kwa cu nde né bò gwà o, bò dìm bó bò bei o, bò tie o, bò meí o, bò huaán o, bò ñueh o, doḡ à nde gi né bó cafanê kwa gií, à teèn kwa bilí cu mé bònò mene. Te à ndeè loù sâ kwa bilí cu mé yòḡ tètàgà mene.

³¹ Mè tueé bí: nùàr kókoó lètenè bò ké toò bò nde gi né ké jomo kelá seér; nùàr kókoó lètenè bò ké jomo bò kela seér cu ké toò.»

*Ngòr felè cio Yeésò dé mbelèm tagâr
(Matíô 20:17-19; Lûk 18:31-34)*

³² Kènê bó baá ceér dueè, bó baá ké Jerusalem ṇaá ndeé. Yeésò né ké toò bò mbòḡ seèn kóó. Bò mbòḡ né lom mé veéh dé gècên. Bóó mé né jomo boòn veéh gi né ménâ ndo.

Yeé baá mân, Yeésò weh bò mbòḡ yulà cùòb fà doò, à tueé kwaá bó njií mé nde aá bú kwa ndo,

³³ ye bó a: «Hên béh bí ṇaá nde baá ké Jerusalem sâ. Wa ké teèn, bó nde né *Huaán

Nùàr beè bò *ngàṅ sèmè dé kokoô, mé bò *njí-sòu jógó yíí. Bò sâ bò nde né ju felè seèn tená, te bó wula bú wulà. Bó nde né bú beè bò lòu bò jógó yíí.

³⁴ Bò lòu bò nde né bú selé, bó kulu su bú dèh yoòr, bó nde né bú lobo, bó wula sòm bú ndo. Kò baá cieé tagár, à komo yuo cu ye lè cio.»

*Njii mé Jâk bô Jân lé naâ mé Yeésò dua
(Matíô 20:20-28)*

³⁵ Jomo sâ bò ṅunà Jebedê Jâk bô Jân ndeè ye Yeésò a: «Nùà fèh-njèh, njii mé béh nde né wò dua hèn, béh ye te wò gwaán ménâ.»

³⁶ Yeésò ye bó a: «Bí jue né kei wa?»

³⁷ Bó ye bú a: «Mò wò ndeè baá ké te kogo, wèh kwá béh kwarè yeè bèh *sùsùm ndo, déi den te be gaâ, déi den te be ngoù yeè.»

³⁸ Yeésò ye bó a: «Njii mé bí né bieé hèn, bí kó ṅgwéh, wanóṅ bí nde né ṅàb jelâ faá mè nò jógó nueé komo wa? Bí nde né nòmò Càn faá mè nò kou komo ndo wa?»

³⁹ Bó ye bú a: «Béh nde né bóó komo.» Ye bó a: «Né bòn, bí nde né ṅàb mò nueé, bó nde né bí nòmò Càn faá mè nò kou ndo. Dé sâ nde gi né ménâ dág.

⁴⁰ Njèh cén, dé te be gaâ mé be ngoù mò deèn, beè mò sam. Bòó mé Càn lé nyegé kwaá naâ bèh denè sâ mé bó, kwa nde né kóó.»

⁴¹ Bò mbòn dé yulá doo yeé nde ṅgweé njii ménâ, temé yulá gi bó lè mé Jâk bô Jân.

⁴² Yeésò yeé ṅene aá môn, à yilá njii bó ká toò, ye bó a: «Bí né kóó ye, bò nùàr né bò mgbèémgbè

mé tàbè hihiné faá nùàr nɔ weh; bò mgbèémgbè hèllè né bó lòu tuú; bò kokoò bò né bó ménâ tuú taré ndɔ.

⁴³ Dé biì, bú a, té lètenè biì ménâ dèn. Nuaá mé gwaán né nùà koò lètenè biì ñaâ doón, bú a, ñá sér nùà seê bò mbeí kóó.

⁴⁴ Nuaá mé gwaán né feh lètenè biì deèn, bú a, ñá sér kwer bò mbeí seèn doón kóó ndɔ.

⁴⁵ Mè tueé bí, *Huaán Nùàr ndé ná ñgwêh ye te bó boó kwaá nyí seé beè. À tétég nde seér naâ ye te nyí den nùà seê bò nùàr, te nyí ña weh cio nùàr ñgún mé húóm nyí.»

*Nùà tácugó déi taré sɔ̀m
(Matíô 20:29-34; Lùk 18:35-43)*

⁴⁶ Bó wa ké Jerikò ndɔ. Yeésò bó bò mbòn seèn mé bò nùàr ñgún yeé baá lo sâ yuo cuú, sâ tácugó déi né te sòn ceêr njèh dua den. Yilí seèn lé naâ Bartimê, ñunà Timê.

⁴⁷ À yeé baá ñgweé ye Yeésò nùà Najarê kela né kóó mân, à sòm hueh, ye: «Yeésò Njunà *Davíd, kó yeè mè jere teèn.»

⁴⁸ Bò nùàr kókoó yeé ñgweé aá ménâ, bó nde seér bú lòu, bó ye bú a: «Máb sòn yeè doó sâ.» Mé njèh mene, à kɔ lom né méménâ ké ter logó njí, ye: «Njunà Davíd, kó yeè mè jere teèn.»

⁴⁹ Yeésò njebá le ndɔ, ye bó yílá ñjì bú. Bó yílá baá-re bú, ye bú a: «Táré yo, wùò ter, à né wò yílá.»

⁵⁰ Nùàrè yeé nde ngweé njií mân, à wa si njií cògò wagá seèn doó, à lo wuo ter, à nde yoòr Yeésò.

⁵¹ Yeésò ye bú a: «Wò ye mè a: gàm nyí naàn wa?» Ye Yeésò a: «Nùà fèh-njèh, bó yeè te mè nene njolo teèn.»

⁵² Yeésò ye bú a: «Wò né temé yoòr mò kwaá njií, wò yili yuo aá kèn. Ndé-re!» Njolo seèn kwògò yuo doó sà ndò, à yuo bele Yeésò.

11

Yeésò nde aá Jerusalem yilá

(Matíô 21:1-11; Lûk 19:28-40; Jân 12:12-19)

¹ Bó né ka ndeé, bó wa lè loó Betafajê bô Betanî, kwarè Jerusalem. Bò loó sà né ké te tòre, bó yilá yeé tòr sà tòr Oliviê. Bó yeé nde aá Betafajê yilá, Yeésò tema keéh bô mbòh fà déi toò,

² ye bó a: «Bí ndé lè loó toò biì sà. Mò bí baá teèn yilá, bí nde né huaán vuomndeè néné. Nuaré déi née teèn ná lógó ngwéeh ye, à né te yuií. Bí sè ndé mé njéh.

³ Mò nuaré déi ye bí a, bí ménâ boó né dé kei wa, bí júee bú a: Nùà Dueè gwaán né bú koó, te nyí haá njií cuù bí kènê.»

⁴ Bó fòón gò ndò, bó wa, bó nene huaán vuomndeè né te yuií coló den, à né tùtùlù gwà sòn ceêr mân. Bó se weh bú ndò.

⁵ Bò mé lé naà doó sà yeé nene aá ménâ, bó ye bó a: «Vuomndeè mé bí né se sà, bí mé njéh boó nde né kei wa?»

⁶ Bó tueé baá-re bó faá Yeésò la tueé naà bó nò. Bò nùà sà kwaá lo bó ndò.

⁷ Bó weh haá njií Yeésò huaán vuomndeè doô, bó né bò cògò suù bòn huaré weh, bó né bú ngètenè teé njií. Yeésò ñaá den teèn ndò.

⁸ Nùàr kókoó mbaá né bò cògò bòn ceceér huaré teé njií, bò déi né bò cù ké ya kwa, bó né mé njéh ceceér teé ndeé ndò.

⁹ Léh né lom gè toò mé gè jomo mene sue, ye: «Càñ né duesé. Kùsèm bú a, kúlú nyégé nuaá mé ndeé né mé yilí seèn hên kulù.

¹⁰ Bògò tele beèh *Davîd mé komo waà né hên, Càñ a, kúlú nyégé bú kulù. Vulú a, sèn Càñ seèn.»

¹¹ Yeésò yila nde Jerusalem ndò, à kela nde ké gwà Càñ koô. À yeé ke yon gi aá bò njèh teèn doón, bó bò mbòn seèn nde cu Betanî, sâ cu nde aá kelá.

Tóu déi duagâ

(Matíô 21:18-19)

¹² Cieé ñaga bó yuo cu Betanî, sâ cùè baá Yeésò sie.

¹³ Bó yeé baá beré déi, à ñene njií tou déi* né toó, à nde ké teèn, ye kò ngweéh tàb né teèn wa? À wa ké teèn, à ter kwa lom lélán yuè. Lòu sam, cu tàb waá lé née toò ye.

¹⁴ À deên ndò, ye tou hèllè a: «Ndóg nuaré déi tàb yeè sònò nágá kèh ndé cú.» Sâ bò mbòn né ngweé ndò.

*Yeésò ké *gwà Càñ koô*

(Matíô 21:12-17; Lûk 19:45-48; Jân 2:13-22)

11:9 11:9 Ps. 118:25-26
“figuier”.

* **11:13 11:13** Bó tou sâ yilá né

¹⁵ Bó wa ké Jerusalem. Yeésò yila nde yí cie gwà Càṅ koô. À wa, sâ bò nùàr né toón teèn bɔ́ den: bò déi né go, bò déi né nge, bò déi né kàgàlòn kwellé. À yeé nde nene njií ménâ, à yila bó cie kwɔ́go sɔm keêh, à vela nɛllé sɔm gbàgà kàgàlòn mé kɔ́go bò gò-vɔ́gɔb bò mene.

¹⁶ À gwàn cú dé nuaré déi jɔ́go kela mé njeré déi bèh sâ.

¹⁷ Jomo sâ à yila bó njèh feèh ndɔ́, ye bó a: «Ŋgweéh né gi lè mvù Càṅe nyagá den ye: Bó yilá nde né gwà mò, gwà Càṅ duaà dé nùàr dɔ́ɔn wa? Keí mé bɔ́ɔ́, bí weh kwaá seér aá gùr yíb bìi wa?»

¹⁸ Bò *ngàṅ sèmè dé kokoô mé bò *njií-sòu yeé nde ngweé njií ménâ, bó duɔ́ɔm ceér fɔ́ɔn, te bó wula sɔm bú. Lòu sam, njií mé à lé naâ feh dɔ́ɔ lé naâ bò nùàr yoòr yilá. Bò kokoô bò lé bú veéh naâ dé cí.

¹⁹ Yeé baá liyili Yeésò bó bò mbòn seèn yuo lo sâ ndɔ́.

*Tóu wá-tàb hèllè nɛma yuo aá
(Matíô 21:20-22)*

²⁰ Cieé naga bó komo yuo, bó bele cu ceér. Bó yeé wa baá bèh sâ, bó ke njií tóu hèllè nɛma yuo aá mé jɔ́gɔb mene.

²¹ Piêr munó ko cu njií mé lé kelà naâ, ye Yeésò a: «Nùà fèh-njèh, kè ní tóu léilé mé wò lé duagá naâ hèn nɛma yuo aá kèn.»

²² Yeésò deén baá-re ndɔ́, ye bó a: «Mè né tueé ye bí a, mɔ́ bí temé kwaá njií né mé Càṅ,

²³ né mene tòr hên, mo bí ye bú a: Nde kòmò diè ké dùà kíê, nde né te sòn bìi bɔ́. Mo bí sà̀n ngwéh, bí temé kwaá njií lom né ye njèh mán nde né bɔ́, sâ nde né te sòn bìi bɔ́.

²⁴ Mè bí tueé né dé cî, ye bí a: mo bí baá Càn njeré déi dua, bí kwaá lom ndèm, ye bí kwa gi aá kèn, sâ Càn bí haá nde né ménâ.

²⁵ Mo bí nde aá Càn dua, mo temé né bí lè mé nuaré déi yulá, bí jògò kúlú sòm gi cí ye, te Tele bìi ké te vulúu kulu sòm gi veên bìi lè seèn ménâ ndo. Jomo sâ bí dua ye bú.

²⁶ Mo bí veên bò mbeí bìi doó kúlú njí ngwéh, Càn bò veên bìi lè seèn kúlú sòm ndé ngwéh ndo.»

Terreb Yeésò yuoó naâ he?

(Matíô 21:23-27; Lúk 20:1-8)

²⁷ Bó wa cu ké Jerusalem. Yeésò yeé baá cie gwà Càn koô go den, bò *ngà̀n sèmè dé kokoô bó bò njí-sòu mé bò kokoô bò dé loó bilí ndeè kwarè seèn,

²⁸ bó ye bú a: «Wò bò njií hên bɔ́ né mé gèh terrèb dé heè? Neì wò jegé naâ koó wa?»

²⁹ Yeésò ye bó a: «Mè nde né bí njeré déi bieé ndo: mo bí né tueé koó, mè se ye bí kwòm dé mò hên.

³⁰ Bí jògò túé ke mè ye, neì lé Jân Bàptís tema njií naâ koó, ye bú a: ndé bò nùàr kou bele wa? Lé naâ Càn wa, lé naâ nùàr wa?»

³¹ Bó yila mé njèh lètenè boòn fellé kuú, ye: «Hên, mo béh ye bú a: Càn lé Jân temà naâ koó,

à nde né tueé ye béh a: béh lé temé yoòr seèn kwá njí ná ñgwêh dé keì wa?

³² Á, mo béh ye bú a: bò nùàr lé bú temà naâ kɔ́, sâ béh beè yila baá kèn.» Mé bó né ménâ tueé, sâ bó né bò nùàr veéh. Sâ beè bò nùàr Jân lé naâ *sòn-Càn dé jéjêg.

³³ Yeé baá ménâ, bó ye bú a: «Béh kó ñgwéh.» Yeésò ye bó a: «Sâ mè bí nuaá mé jegé naâ mè túé ndé ñgwéh ndo.»

12

Kàn jéré-temé bò kè-ñueh bò

(Matíô 21:33-46; Lúk 20:9-19)

¹ Jomo sâ Yeésò duóóm bó ñhè te kàne si keèh ndo, ye bó a: «Nuaré déi lé kieè naâ ñueh* seèn. À yeé dobo gi aá yab, à kaga sie ñueh sâ beè, à nde ke beré déi, à sio kwaá vua dé tàb dorô teèn, à sie kwaá gbàgà teèn ndo. Jomo sâ, à haá kwaá ñgogô beè bò seé bò, te bó ke nyegé den jomo, à nde dé seèn bèh gò.

² «Cu mé yab yeé baá bolé, à tema njií nùà seé seèn cén déi ké yoòr bò kè-ñueh bò doô, ye te nyí kwa yab teèn ndo.

³ Nùà seé doô yeé wa ké teèn, bó cab sie bú, bó duún bú núr, bó kwogo njií bú lo be be.

⁴ Nùà ñueh doô tema njií cu nùà seé déi. Wa ké teèn, bó gera yíí bú dé seèn felè, bó weh bú séb.

⁵ Nùà ñueh doô tema njií cu déi ndo. Dé sâ, wa ké toò, bó wula som bú lòu. À né cu mene

12:1 12:1 Es. 5:1-2 * **12:1 12:1** Ké ñueh sâ bó lé doboó naâ “vigne”.

bò déi ké teèn temá njií, bó né lom bó seé faá bò mbeí boòn nɔ weh. Bó né bò déi lobo, bó né bò déi lòu wulá.

⁶ «Nde le cegé huaán yíé-temê seèn. Yeé baá ménâ, à tema ceré bú ndo, ye dé seèn bó nde né bú veéh.

⁷ Mé njéh mene, wa ké toò, bò kè-ɲueèh bò hèllè nyɔgó sòn lètenè boòn, bó ye: Hèn né nuaá mé nde né nua ɲueèh ɲaá sâ. Mo sam, kò béh wula sɔm bú lòu, te ɲueèh hèn ɲa dé beèh.

⁸ Bó cab sie bú, bó wula sɔm bú, bó tulu si njií ké luaà ɲueèh.»

⁹ Yeésò den cuù, ye bò nuaà a: «Faá bèh mân, nua ɲueèh doò boó nde né naàn wee? Mè tueé bí, à nde cu né bò kè-ɲueèh bò doò wulá sɔm gií ndo, à ɲueèh kwaá lo cu beè bò nuaré déi.

¹⁰ Bí néesé dé mé né lè mvù Càɲe nyagá den doò jáɲé ɲéné ɲgwéeh ye wa? Bèh sâ né tueé ye: Taá mé bò mé-gwà bò lé naâ ké jomo komo si njií hèn, taá dàn ɲa seér cu né koó.

¹¹ Sâ doóné né seé Nua Dueè.

Ngweéh huɔm kela né cí mà.

Béh kéí lòm mé gècèn mene.»

¹² Bò kokoò bò lètenè bò *Jûf yeé ɲgweé aá ménâ, bó kò ye Yeésò tueé njií né mé bó. Bó yila lom aá ceér fɔn, te bó sie bú. Njèh cén, veéh né bó mé bò nuaà sie yɔgó. Yeé baá ménâ, bó kwaá lo bú, bó fɔn gò.

*Làmpôɲ mgbè Rôm gwɔ̀m
(Matíó 22:15-22; Lúk 20:20-26)*

¹³ Jomo sâ bó tema njií bò *Farisiên mé bò nùàr *Heròde déi ké yoòr Yeésò, te bó nde bú sòn felá, bó sie bú teèn.

¹⁴ Bó yeé wa baá, bó ye bú a: «Nùà fèh-njèh, béh né gècên yeè kwaga. Bò nùàr tueé mene felè yeè naàn doón, wò dé sâ táŋ bèh, wò nùàr lòu bàlè bèh ndo, wò né bò nùàr ceér Càŋ mé gècên mene feh dilí. Sâ jògò túé ke béh ye: *sóú beèh ye gwòm làmpôn mgbè Rôm gwòm wa, té gwòm wa? Béh gùgwòm wa, béh gwòm ndé ngwéh wa?»

¹⁵ Sâ Yeésò né gi leba boòn koó, ye bó a: «Bí mè mân tab tena né dé kei wa? Bí jògò wèh kèh ke mè kàgàlòn déi ye.»

¹⁶ Bó weh haá njií bú cén déi ndo. À ye bó a: «Feh nùàr mé yilí nùàr ká teèn hèn nyagá den né dé neì wa?» Bó ye bú a: «Né gi dé mgbè Rôm.»

¹⁷ À deén baá-re, ye bó a: «Sâ bò njií mé né dé mgbè doón, bí gwòm ní cú mé mgbè. Bí bò dé Càŋ há ní cú mé Càŋ ndo.» Híim yógo cu bó.

*Njèh bieê felè bòó mé nde cu né lè cio komo yuo
(Matíô 22:23-33; Lúk 20:27-40)*

¹⁸ Bò *Sadusiên bilí ndeé ká yoòr Yeésò. Sâ bó né yeé tueé, ye mo nùàr kuú baá, sâ gi aá, à lè cio kòmò yuò ndé cú.

Bó yeé waá baá, bó ye bú a:

¹⁹ «Nùà fèh-njèh, Músi lo naá giì ter nyagá kwaá, ye béh a: mo nuaré déi kuú kwaá lo véh mé huaán sam, dìm a, sàgà cú ma kù doò, à ñar yilá cu bei ma.

²⁰ Yeé baá ménâ, nuaré déi bó bò òm lé naâ téhbeh. Bei jɔɔ vèh, à kuú kwaá lɔ vèh, huaán sam.

²¹ Òm sagá weh ma kú doô, à kuú cu, huaán sam. Òm bòn déi sagá weh keéh cu ndo.

²² Bó sagá laré bú téhbeh doón, huaán sam. Jomo sâ ma hèllè kuú bele bó ndo.

²³ Á hèn, mɔ lòu sâ bò komó ndeè baá te cio komo yuo, ma hèllè ɲa som nde né veèh dé heè wa? Ngweéh lètenè bòn téhbeh doón, bó lé naâ gii bú sagá laré wa?»

²⁴ Yeésò ye bó a: «Dé sâ ndugó ɔ né bí. Bí ngòr Càn ɲéné kó ngwéh, bí terreb Càn ɲéné kó ngwéh ndo.

²⁵ Bí kó ye, lòu mé bò komó nde né te cio komo yuo, bò siíb bó bò vèh ndeè jógó kú ndé cú, bó den nde áá faá bó cili Càn ké te vulúu nɔ.

²⁶ «Dé mé nùàr nde né te cio komo yuoò, bí ɲii mé Músi lé naâ te mvù seèn nyagá kwaá doô jáné kè ngwéh wa? Á lé mân nyagá naâ te lè mè mé à nyagá né ju jili ngémbèi teèn doô, wa Càn ye: Nyí né Càn mé bò tele biì Abrahâm bò Isâk mé Jakôb né yeé dua doô ma.

²⁷ Mè tueé bí, Càn né Càn bò lèlàn bò, à Càn bò komò sam. Mɔ né mân, sâ bí né mé gècèn mene saáb.»

**Sóú dé koò né dé heè wa?*

(Matíò 22:34-40; Lúk 10:25-28)

²⁸ Sâ *ɲi-sóú lé naâ doó, à lé naâ ɲii mé Yeésò bó bò *Sadusièn né saán sâ ngweé. Á yeé ɲene

Yeésò né bó bagasé se nyegé, à ndeè ndo, ye bú a: «Sóú mé jolo kela né kóó né dé heè wa?»

²⁹ Yeésò ye bú a: «Sóú mé jolo kela né kóó né dé hên: Càn lé ye: Iserálà ngwé, Tele beèh Càn Dueè né lom Nùà Dueè mé huún, sâ gi aá.

³⁰ Wò gwàn jí Càn Nùà Dueè mé temé yeè mene, mé càn yeè mene, mé múnò yeè mene, mé terreb yeè mene doón.

³¹ Sóú dé jomo mé bele né bú né cu dé hên: Gwàn mbeí yeè faá wò gwaán né ngàn yoòr yeè no. Bò sóú fà hên, sóú déi bó jòlò yógó ngwéh.»

³² Njí-sòú doô deên baá-re, ye Yeésò a: «Môn, Nùà fèh-njèh, wò tueé yíi né teèn, à né lom Càn mé huún, Càn déi toò sam.

³³ Nùàr a, gwàn lòm bú mé temé seèn mene, mé càn seèn mene, mé terreb seèn mene doón, à gwàn mbeí seèn faá à gwaán né ngàn yoòr seèn no. Huóm kela né cí mé dàmm bò *sèmè.»

³⁴ Yeésò yeé njene à né ménâ tueé huóm, ye bú a: «Môn, wò né kwarè *Lò Càn, mè tueé wò.» Jomo sâ nuaré déi njolo toò seèn kàgà nyi cú, ye nyí nde né bú njeré déi bieé ndo.

**Nùà Còñ bô *Davîd*

(Matíô 22:41-46; Lúk 20:41-44)

³⁵ Sâ Yeésò né njèh te *gwà Càn koô feh den, ye bò nùàr a: «Bò njí-sòú ye Nùà Còñ né *nduté ndùtù Davîd mé ngei wa?

³⁶ Ngweéh Cúcuí Nágâ lé naâ Davîd nùà njèh ceér feh, à yilá Nùà Còŋ Nùà koô seèn ma. À lé ye:

Nùà Dueè ye Nùà koô nyí a:

Dèn ndê ká te be gaâ nyí;

ko nyí komó silí njií gi aá bò bònò bò yeè doó,
wò dobo kwaá bó gulè.

³⁷ Hèn, mo Davîd mé feh seèn Nùà Còŋ sâ yilá né Nùà koô seèn, sâ Nùà Còŋ né cu nduté ndùtù seèn wa?»

*Feh beè bò *njí-sòu bòn*

(Matíô 23:1-36; Lûk 20:45-47)

Njií mé Yeésò lé tueé gi naâ doón, cili nùàr lé naá lòm mé vógó-temé dé gècèn.

³⁸ À né bó njèh feh, ye bó a: «Bí bòn feh bìi beè bò njí-sòu. Bó gwaán lom né bò cògò dé dèdàbe lètenè bò nùàr su gò. Né mene ké tan mé ké mbartogò, bó ye ko bò nùàr gìbì bíé bó lòu.

³⁹ Ké *gwà sòu, bó gwaán né bèh denè dé kokoò njolò bò nùàr. Bó nde mene bèh kùrmò lo nùàr doón, né gi ménâ ndo.

⁴⁰ Bó né njèh beè bò ma kû horó weh bele. Mo bó baá Càn dua, ko bó dua tugó lòu, te den faá bó né bò gècèn bò no. Mè tueé bí, ju sie kela nde né bó mé bò déi.»

Há-be ma kû déi

(Lûk 21:1-4)

⁴¹ Jomo sâ Yeésò nde ké kwarè mvugó kàgàlòn gwà Càn, à den nde doó. Bò nùàr né kàgàlòn

teèn si. À né bó ke den. Bò déi né kókoó nuaán yíí.

⁴² Ma kú déi waà ndo, à teèn si yíí kóbò fà. Bò kóbò fà sà né sòn dálà cèn.

⁴³ Yeésò yeé nde ñene njií mân, à yilá bilí bò mbòn seèn, ye bó a: «Mè né tueé ye bí a, ma kú hèn si kela né kóó mé bò déi doón.

⁴⁴ Bò nùàr dé bòn kabe si lom né wèllè kàgàlòn. Dé ma kú hèn môn sam, à dé seèn karé si sòm né jèjègè cèr gwà seèn.»

13

*Kùr felè *gwà Càn koô mé nde aa nellé*

(Matíô 24:1-2; Lûk 21:5-6)

¹ Yeésò yeé baá ké gwà Càn yuo kelá, mbòn seèn cén déi ye bú a: «Nùà fèh-ñèh, kè ní, sà né gèh taá huómê kei mân? Sà né gèh gwà dudueèr kei mân ndo?»

² Yeésò ye bú a: «Ngweéh wò né bò gwà dudueèr hèn ñené wa? Nde gi né doón tobé yuo. Mè jue mene taá cén tà cén felè mbeí lè nyí ndé ngwéh.»

Dàm bò gèr, te wón ceré ye

(Matíô 24:3-14; Lûk 21:7-19)

³ Yeésò né ké te tòr Oliviê den den, sà gwà Càn koô né kèb yágà. Bó bò Pièr mé Jâk mé Jân mé André yeé baá lélán bòn, bó ye bú a:

⁴ «Bò njií sà bók nde né te cu dé heè wa? Túé yeé béh teèn. Béh ñene kò nde né mé kei, ye hèn baá cí wa?»

⁵ Yeésò yila baá-re bó tueê ndo, ye bó a: «Bí kógón ká lòu; nùàr a té bí bèlè.

⁶ Mo sam, bò nùàr kókoó mbaá nde né yilí mò ñaá weh, te bó bele weh gi bò nùàr mé njéh; nùà kàn nde né tueé, nùà kàn ye: *Nùà Còṅ né nyí.

⁷ Mo bí baá ñàgà taáb mé bò bèmè hihiné ṅgweé njií, bí té lòu ndèrrè. Kò seèn bɔ́ó ménâ. Mé njéh mene, wón mé njéh cèrè ndé ṅgwéh.

⁸ Taáb nde né lètenè lóó déi bô mbeí kóó die, lò déi nde né mbeí mé taáb ñaár kwa; tàbè nde né te bèh hihiné jilí; cùè nde né die. Sâ née seèn jèrè * ye, kar weh né faá nyer nɔ.

⁹ «Mo né mân, sâ bí dèn lòm dé bìi làn. Bí kóó ye, bó nde né bí te *mbàgà juù mé sòn fuú jɔ́ó njií, bó nde né bí ké *gwà sòu lobo, bó nde né bí toò bò kokoò bò mé bò mgbèémgbè mgbómé njií, ye bí né bò nùàr mò fí. Sâ dɔ́ṅ, mè ye te bí den nyegé cu ye baá-re bò sòn mò teèn.

¹⁰ Mé njéh mene, kò Njàgà Bagaà ndeè wón beè ka sie gi aá kèn, te wón ceré ye.

¹¹ Sâ mo bó baá mé bí te mbàgà juù sie ndeé, njií mé bí nde né sònò tueé, bí té nyàmè. Bí túé lòm cu sâ ṅgòr mé bó nde né bí sònò tueé kwaá. Bí kóó túé ndé ṅgwéh, Cúcuí Nàgà tueé nde né sòn bìi kóó.»

¹² À den cuù ye bó a: «Dìim bô bei nde né yo bɔ́òn go kuú, te bó wula bó wulà. Bò tele nde né bò huaán go, bò huaán nde né yoòr bò teleè ñaár die; bó go som bó, te bò nùàr wula taré bó ménâ ndɔ.

¹³ Nùàr dɔ́ṅ nde né bí bunó laré; sâ dɔ́ṅ né gi felè mò. Mè tueé bí, nuaá mé nde né dɔ́ṅ yoló

* **13:8 13:8** Waà né feh; dé jomò baá ndeê. **13:9 13:9-11** Mat. 10:17-20; Lùk 12:11-12 **13:13 13:13** Mat. 10:22

komo gií, nde né dé seèn yili yuo.»

Gègè veên lè mò Càṅe
(Matíô 24:15-28; Lûk 21:20-24)

¹⁴ «Bí nde né gègè veên ṇené, à den seér nde né bèh mé à sé la teèn dèn ná ṇgwêh. (Nuaá mé né ṇgòr hèn jaṇé, bú a, ṇgwé nyégé bagasé.)

¹⁵ Mò baá môn, sâ bò Judê bò a, dùrà ṇá gí ké te tòrè. Nuaá mé né ké felè gwà, bú a, fón lòm doò, à té ké gwò seèn felè bò ṇjèh seèn mbaá yílá kú cú.

¹⁶ Nuaá mé né ké ṇueh, bú a, té ká lo cú, ye te nyí weh sie cògò dùlù nyí beè.

¹⁷ Loù sâ bò véh mé lèi hueêh mé bò ma vùlù nde né mé gèr ṇené kuú.

¹⁸ «Bí dùà lòm Càṅ, te cu sâ bí lè cu dùlù kwà cú,

¹⁹ wanoón gèr né teèn. Gèr dé loù sâ dé tueê sam. Bèh lo mé Càṅ lo síi naâ wón doón, gèr déi lo née teèn faá gèr bú hèn nò sam ṇgwéeh ye; déi ndeè ménâ wá ṇgwé ndé cù ndò.

²⁰ Mò Càṅ Dueè jere kó ṇgwéh, à bò cieé gèr sâ kèb déi sòm wàgà ṇgwéh, sâ nuaré déi seèn làṅ lè ndé ṇgwéh. Njua mé Càṅ lé naá gii ménâ taán kwaá ndò, ye nyí nde né bò cieé sâ kèb déi sòm waga; nyí sòm waga nde né felè bòó mé nyí lé naâ balé weh doò.

²¹ «Sâ bí dèn lòm làṅ, wanoón nuaré déi sé den né mbaá ye bí a: Kè *Nùà Còṅ hèn! Kè à yíé! Mò à baá ménâ tueé, bí té temé teèn kwá njí.

22 Bò *Kristò dé kòkòb mé bò *sòn-Càṅ bò dé nyenyenê nde né cie bomó sue, bó nde né bò fém bɔ́o bele, ye mo yieé né yieè, te bó bele weh gi bòó mé Càṅ lé balé kwaá naâ mé njéh.

23 Mè bí tueé kwaá gi aá kèn, bí dèn lòm á làṅ.»

*Cuû *Huaán Nùàr*

(Matíô 24:29-31; Lûk 21:25-28)

24 «Loù sâ, jomo gèr hèllè, lou nde né yilí, weéh nde né cib,

25 bò mbentò ndeè né ké te vulúu suelé suagâ, bò njií mé né mé terreḅ ké te vulúu doón nde gi né jilí.

26 Jomo sâ bò nùàr nde né Huaán Nùàr ṇenê njií, à né te mvulu bège mé terreḅ mene *sum suagâ.

27 À nde né bò cili seèn kàn mé kàn wón doón temá njií, te bó nde koró bilí bòó mé à lé naá gi balé kwaá.»

Toú mé né kùr tueé

(Matíô 24:32-35; Lûk 21:29-33)

28 «Bí kè wèh yoòr toú† túé-kùr hèn. Mo bí ṇene, à baá toó, ṇgweéh sâ bí ko gi aá, ye jà baá didi mà.

29 Loù mé Huaán Nùàr ndeè né teèn cuû né ménâ ndo. Mo bí ṇene bò ṇjèh kèkènè hèllè baá bɔ́o bele, sâ bí kóo ye: baá bú, à baá didi.

30 Mè né tueé ye bí a, mé bò cafanê bò nde doón kuú gií, sâ bò ṇjèh hèllè bɔ́o gi aá.

13:24 13:24 Es. 13:10; Ese. 32:7; Joël 2:10, 31; 3:15; Vuú 6:12

13:25 13:25 Es. 34:4; Joël 2:10; Vuú 6:13 **13:26 13:26** Dan.

7:13; Vuú 1:7 † **13:28 13:28** Bó toú sâ yilá né “figuier”.

³¹ Vulú bô tàbè nde né leér yuo; ndóg bô ngòr mò dé bòn nyímé ndé ngwéh.»

Cieé cèrè jomò

(Matíô 24:36-44)

³² «Nuaá mé né cieé bú sâ kó sòm teèn sam; nuaré dèi cu sâ kó ngwéh ndo. Bò cìlì Càn cieé sâ kó ngwéh. Né mene Huaán nùà njèh, à cieé bú sâ kó ngwéh ndo; gi cegé né Tele mé huún.

³³ Bí bòn feh bìi, bí té lóm cèr, wanón bí cu sâ kó ndé ngwéh.

³⁴ Den nde né faá nuaá mé nde né bèh gò ndeé nò. À yeé baá mé gò, à geé kwaá gi bô seé bô seèn seé, nùà kàn mé seé seèn, nùà kàn mé seé seèn; ye gó-lóm a, dèn làn ma.

³⁵ Mò né mân, sâ bí dèn làn ndo, wanón bí cu mé nùà gwà cuù nde né teèn kó ndé ngwéh. Merré dèi nde né liyilì, merré dèi logòtenè, merré dèi toò cieé, merré dèi maánjògò.

³⁶ Mò à kar yuo kelà mene lòu, bí té gwàn mé à waà, sâ bí né lóm.

³⁷ Njii mé mè né bí tueé hèn, mè tueé njii né mé nùàr doón ndo, ye: Bí dèn dèn làn.»

14

Nyògò sòn felè Yeésò

(Matíô 26:1-5; Lùk 22:1-2; Jân 11:45-53)

¹ Sâ cieé koò mé bó yilá né *Páskà doò le aá cieé fà. Né cieé koò mé bó yieé yeé breêd mé kulu teèn sam. Sâ bô *ngàn sèmè dé kokoò mé

bò *njí-sòu né ceér fɔ́ɔ́n, te bó sie Yeésò; bó ye, bó sie leér nde né bú lòu ndo, te bó wula som bú.

² Bó ye: «Sâ kɔ béh bú te cieé koò hên siè ngwéh, wanɔ́ɔ́n bò nùàr nde né ñaáj.»

Kómó múmû felè Yeésò yurú njií

(Matíô 26:6-13)

³ Sâ Yeésò baá ké Betanî gwò Simôn. Simôn lé naâ nùà beén veén. Bó yeé baá yáb yieé, ma déi ngoró nde kwarè Yeésò mé mbémbón* beè, kómó múmû mé keh tarê mân né lè déi; bó yilá né kómó sâ “nâr”. Ma doô kɔ som sòn mbémbón ndo, à yurú njií gi Yeésò kómó sâ felè.

⁴ Bò nuaré déi yeé nde ñene njií ménâ, temé yulá bó lè, bó duɔ́ɔ́m lètenè bɔ́ɔ́n tueé kuú ye: «À kómó sâ ménâ bɔ́ɔ́ beéh né dé kei wa?

⁵ Bó sé la go som nyegé naâ lòu, bó kwa kám yuií tagár mé njeré déi teén, bó haá bò saám bò nɔ.» Bó né ma doô teén nde yií ndo.

⁶ Yeésò deén ye bó a: «Bí kwá ló ma hên nɔ́ɔ́n ménâ, bí bú temé lè bɔ́ɔ́ yulá né dé kei wa? Njií mé à né mè bɔ́ɔ́ hên né lom njèh bagaà beè mò dé gècên.

⁷ Dé bò saám bò, bí bó nde née cu ɔ́ɔ́ɔ́n koó ye. Cu mé bí baá gwaán ɔ́ɔ́ɔ́n, bí nde né bó bagaà teén bɔ́ɔ́. Á, dé mò nɔ, béh bí nde cu née he wa?

⁸ Bí kwá à bɔ́ɔ́; hên né njií mé à bɔ́ɔ́ komo né dé seén. À mè kómó yoòr mân yurú njií né, te nyegé njií mé gò mò ké te sà mene.

14:3 14:3 Lùk 7:37-38 * **14:3 14:3** Jue né mbémbón dé maàn mé bò kwe né taá. Yilí taá sâ né “albâtre”. **14:7 14:7** Deut. 15:11

⁹ Mè né tueé ye bí a, bèh mé Njàgà Bagaà nde né teèn ká lè wónḡe doónḡ ḡgulí ndeé, nde né mé njàgà ma hèn mene ḡgulí bilí, te bò nùàr munó den bú teèn.»

*Yeésò beè bò *ḡḡàḡ sè mè jḡḡó yīī
(Matíô 26:14-16; Lûk 22:3-6)*

¹⁰ Yeé baá ménâ, Júdàs Iskariô mbònḡ cén dèi lètenè bò yulà cùòb fà bò doò, nde ké yoòr bò ḡḡàḡ sè mè dé kokoò ndo, ye te nyí go haá bó Yeésò.

¹¹ Bó yeé nde ḡḡweé njií mân, temé yila bó lè vḡḡô, bó ye bó nde né bú kàḡàlònḡ teèn haá yīī ma. À yila lom baá-re ceér foòn, te à jḡḡó yīī Yeésò beè boòn.

*Yáb *Páskà
(Matíô 26:17-25; Lûk 22:7-14, 21-23; Jâḡ 13:21-30)*

¹² Sâ cieé bú toò jòḡò mé bó yieé yeé breêd mé kulu teèn sam, waà baá kèn. Bó né yeé huaán sòḡḡaàḡ teèn ḡoób, te bó yieé Páskà mé njéh. Cieé sâ yeé waà baá, bò mbònḡ ye Yeésò a: «Wò ye, béh ndé nyégé kwá nyí bèh Páskà yieê he wa?»

¹³ Yeésò tueé njií mé bò mbònḡ fà dèi ndo, ye bó a: «Bí ndé ké lo, bí bò nuaré dèi nde né mé lò nòmò felè kwaré, bí bèlè siè bú.

¹⁴ Gwà mé à yila nde né teèn, bí júée nùà gwà sâ a: Nùà fèh-njèh ye júée wò a, bó bò mbònḡ nyí Páskà yieé nde né te gwà dé heè wa?

¹⁵ À nde né bí gwà dé koò mân feh, né ké ter felè mbeî; bó njèh doónḡ nyegé gi aá gwò kèn. Bí nyégé kwá béh yáb doó sâ.»

¹⁶ Bò mbòn ɔ́ón gò ndò, bó nde ké lo, bó kwa gi ka ɔ́ón faá Yeésò la naá bó tueé nò. Bó nyegé kwaá baá-re yáb Páskà teèn.

¹⁷ Yeé baá liyili, Yeésò bó bò mbòn seèn yulà cùòb fà wa gi ndò.

¹⁸ Bó yeé baá yáb yieé, Yeésò ye bó a: «Mè né tueé ye bí a, nùà cén lètenè bìi nde né mè go som. Béh bó ɔ́ón mé ngàb cén yieé bilí den né kóó.»

¹⁹ Bó yeé ngweé aá môn, kuún curú gi bó toò, nùà kàn duóm mé Yeésò bie njií, ye bú a: «Ŋgweéh mè sam wa?»

²⁰ Yeésò ye bó a: «Né ka cén déi lètenè bìi yulà cùòb fà hèn, béh bó né mé ngàb cén yieé bilí.

²¹ Dé kuú, *Huaán Nùàr nde né kuú, nde né faá bó lé naá gi felè seèn nyagá kwaá nò. Njèh cén, nuaá mé yií keéh be teèn, jɔɔ kwaá bú cie, nde né mé gèr mbiín kuú. Sâ, beè nùà sâ, huóm kela né mé bó sé bú ñàr ná ñgweh.»

Yáb Càn

(*Matíô 26:26-30; Lûk 22:15-20; 1 Kòrênt 11:23-25*)

²² Bó yeé baá yáb yieé, Yeésò weh breêd, à dua Càn teèn, à kolé haá bó, ye bó a: «Bí wèh, hèn né ngàn yoòr mò.»

²³ À jɔɔ weh ngàb mbè ndò. À yeé vra gi aá Càn teèn, à haá njií bó, bó ñueé laré ɔ́ón.

²⁴ À ye bó a: «Hèn né húóm mò, húóm ngòn mé Càn kò nê, ber kuú né felè bò nùàr ngûn.

²⁵ Mè né tueé ye bí a, mè ndeè mbè dèi mán
 ñúé ñgwé ndé cú, kò ndeè baá dé feê ké te Lò
 Càñe, mè ñueé cu ye.»

²⁶ Jomo sâ, bó de bené ndo, bó foon gò, bó ñaá
 nde ké te tòr Olivie.

Ngòr Yeésò felè Piêr

(Matîô 26:31-35; Lûk 22:31-34; Jân 13:36-38)

²⁷ Wa ke teèn, Yeésò tueé ñjii mé bò mbòn seèn
 ndo, ye bó a: «Bí nde né mè durá si loó gií. Te
 mvù Càñe né ménâ nyagá den. Càñ ye, nyí nde
 né nùà mbieè wulá som. Bò mbieè seèn nde né
 lòu durá ñellé le.

²⁸ Sâ, mo mè komo yuo cu aá lè cio, mè nde né
 ké Galilé ndeé, bí nde mè kwa nde né ké sâ.»

²⁹ À yeé tueé gi aá mán, Piêr deèn ndo, ye bú
 a: «Sâ mo bò dèi né mene wò durá si loó, mè dé
 mò wò dùlà si ló ndé ñgwéh.»

³⁰ Yeésò ye bú a: «Mè né tueé ye wò a, lan mé
 kwaá dé jomò sé nde tuagá, sâ wò yaán aá njó
 baá mbei tagár, ye nyí mè kó ñgwéh.»

³¹ Piêr den nyegé cuù ndo, ye bú a: «Sâ mè
 sam; bélò nde mene fà doón kuú gií, mè túé nyí
 ndé ñgwéh ye mè wò kó ñgwéh.» Bò mbòn dèi
 tueé gi ménâ ndo.

Yeésò ké Gecemanè

(Matîô 26:36-46; Lûk 22:39-46)

³² Bó wa beré dèi, bó yilá né bèh sâ Gecemanè.
 Wa ké teèn, Yeésò ye bò mbòn seèn a: «Bí dèn
 ñógò hèn, mè nde aá Càñ dua weh.»

³³ À weh lom Piêr mé Jâk bô Jân, bó bó nde kóó. Sâ feh baá bú ter ñellé, à baá lom mé kú dé gècên,

³⁴ ye bó a: «Kú nde aá mè wulá. Bí dèn lè hên, bí té lóm cèr.»

³⁵ À kwaá lo bó doó sâ ndo, à kela nde ser ké toò bèh ndón-ndón mân. Wa ké teèn, à die mbab nde doó, à né Càn dua, ye mo nde né boó, te Càn nyí te gèr sâ yí cú.

³⁶ Ye bú a: «Baá, Tele mò, njeré déi wò táré yógó bèh. Mo né mân, ngòrò sòm yeè mè ngàb gèr hên kwarè teèn. Mè né mene ménâ gwaán, mé ñéh mene, bó sér faá wò né gwaán no.»

³⁷ À yeé dua sòm aá, à cu cuù ká yoòr bòn, à waà, sâ bó baá gi lóm; ye Piêr a: «Simôn wò baá lóm wa? Né mene be lóm cén, bélé kóó gó sòm cú wa?

³⁸ Bí nyimè dèn làn, bí né Càn dua, te *Sátàn bí mé veèn táb siè cú. Lòu sam, temé nùàr gwaán gi né ñèh bagaà bô dág; ñèh cén, yo né yuaásé.»

³⁹ Jomo sâ à kwaá lo bó, à nde cu Càn dua, à dua cu ka bú faá à la naà dua no.

⁴⁰ À cu cuù ká yoòr bô mbòn, à waà, sâ bó baá gi cu lóm, dé goó keè sam cuú. Yeé baá ménâ, bó bèh tueé keèh kwà cú ndo.

⁴¹ À yeé cu cuù aá dé mbei tagâr, ye bó a: «Wa hên, bí née lóm ye wa? Bí cèr ká ceèr. Wulu baá kèn. Baá cu. Kènê *Huaán Nùàr nde aá beè bô vevenê bô yilá.

⁴² Bí wùò ter, béh nde kwa bó. Kè hên baá gi nuaá mé go sòm né mè sâ.»

*Bèh Yeésò sieè**(Matiô 26:47-56; Lûk 22:47-53; Jân 18:3-12)*

⁴³ Yeésò née sònò mân tueé den, Júdàs mbòn cén déi lètenè bò yulà cùòb fà bò doô kar waà ndò. À né mé nùàr kókoó mbaá jomo, bó né bele mé bòu beè-beè, bó né cu mé cùgò beè ndò. Bò *ngàṅ sèmè dé kokoô bó bò *njí-sòu mé bò kokoô bò dé lô tema njií né bó kóó.

⁴⁴ Sâ Júdàs mé nde né Yeésò go sòm doô naá gii bó njií mé à sé nde né bɔ́ɔ tueé kwaá, te bó ṇene kɔ Yeésò mé njéh. Sâ à la ye bó a: «Mɔ bí ṇene mè baá nuaré déi kumó vra den, sâ né bú ma. Bí kèmm ndê, te bí sie yuo mé bú, bí siè lòm bú tég.»

⁴⁵ Júdàs hèllè yeé waà baá, à ṇgoró nde yí kwarè Yeésò, à yilá bú, ye: «Njí fèh-njèh!» À vra kumó sie bú ndò.

⁴⁶ Bò nùàr kem sue baá-re Yeésò yoòr, bó sie bú.

⁴⁷ Nuaré déi sɔ́óm bòu seèn, mvur tena si njií nuaré déi tie doó; lé naâ tie nùà seê ngàṅ sèmè dé kóó.

⁴⁸ Yeésò deên ndò, ye bò nùàr a: «Den né faá bí mé bò bòu mé cùgò beè-beè hèn kem nde gii né, te bí sie nùà yîb nɔ́.

⁴⁹ Ngweéh cieé dɔ́ɔṅ mè lé njèh feh den beéh ké *gwà Càṅ koô wa? Béh bí lé naâ kɔ́ɔ, bí lé mè ké teèn siè ná ṅgwêh dé kei wa? Mé njéh mene, bɔ́ɔ né mân, te yuo faá né te mvù Càṅe nyagá den nɔ́.»

⁵⁰ Jomo sâ bò mbòn durá si lô gi bú ndò.

⁵¹ Huaán ndà déi né dé seèn Yeésò jomo bele ndeé. À lé yoòr naá cegê mé cògò wagâ. Bó yeé sie aá bú,

⁵² à se si lo cògò hèllè, à dula yuo doó sâ lunturu.

*Yeésò ké te *mbàgà juù*

(Matîô 26:57; Lûk 22:54-55, 63-71; Jân 18:13-14, 19-24)

⁵³ Bó weh njií Yeésò ké toò ngàṅ sèmè dé koô ndo, sâ bò ngàṅ sèmè dé kokoô bó bò kokoô bò dé loô mé bò njí-sòu baá gi ké teèn bilí den.

⁵⁴ Piêr lé naá Yeésò jomo bele ndo. Njèh cén, à lé dé seèn go naá gè jomo dàb. Wa ké lo ngàṅ sèmè dé koô, à yila nde yí cie lètenè caâ, à den nde kwarè bò gô, à né we ṅuagá den.

⁵⁵ Sâ bò ngàṅ sèmè dé kokoô mé bò kokoô bò doón né lom ṅgòr foon, te bó sie Yeésò mé njéh, bó wula bú teèn. Mé njéh mene, ka yíé ṅgwéh.

⁵⁶ Nùàr ṅgún né mene bú nyeén yoòr coré kwaá, nyeén hèllè nde yuo seér lètenè bòn mé sòn hihiné.

⁵⁷ Bò déi né ter komó wuo, bó né felè seèn lòu tueé gobó seér, ye:

⁵⁸ «Béh lé naá sònò seèn ṅgweé, à lé ye, gwà Càn dé koô mé bò nùàr lé meé naá koó hèn, nyí nde né tulú som. Lè cieé tagár wa, nyí nde cu né déi ter meé kwaá; wa dé sâ bò nùàr bú koó mé ndé cú ma.»

⁵⁹ Bó né mene ménâ tueé, doón né gi mé sòn hihiné.

⁶⁰ Ngàn sèmè dé koô komo wuo ter lètenè bò nùàr ndò, ye Yeésò a: «Bò nùà hên né wò yoòr tueé njií mân, wò sòn kòmò bèh wa? Bó ye naàn á?»

⁶¹ Mé njéh mene, Yeésò lom bú sòn kòmò ngwéh gùm doón. Yeé baá ménâ, ngàn sèmè dé koô doô ye bú a: «*Nùà Còṅ Nṅà Càn terrèb né wò wa?»

⁶² Yeésò ye bú a: «Nyí né bú sâ. Kènê bí nde aá *Huaán Nùàr ṅenè njií, à nde né ké te be gaâ Càn terrèb den den, à cu cuù nde né loù sâ njolò bìi te mvulu bègè ndò.»

⁶³ Te ngàn sèmè dé koô yeé nde ngweé njií mân, à sie ṅa cògò seèn nùà njèh yoòr, à né sònò tueé ye: «Sâ béh sònò bò nùàr bie soó cu nde né kei wa?

⁶⁴ Ngweéh béh né gi mé tie ngweé ma. Nùà hên né mé Càn ṅgeré. Wa bí ye naàn?» Bò nùàr gwaán laré doón, ye à die aá ju kèn, bó wúlá bú wulà.

⁶⁵ Bò déi deèn lètenè boòn sâ, bó né bú dèh yoòr kulú su njií, bó vuob bú njolo, bó né bú tulú, ye bú a: «Ṳéné kó cú-re ṅenè, bò nèi wò tulú né kóó?» Jomo sâ bò sójì weh yuo mé bú ndò, bó né bú teèn bolé yií.

Piêr bèh njó yaân

(Matíô 26:69-75; Lúk 22:56-62; Jân 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Sâ Piêr née ka cu sâ ké túno lètenè caâ ye. Ma seê *ngàn sèmè dé koô waà doó sâ,

⁶⁷ ɲene bú, à né we ɲuagá den, ke nyegé bú, ye bú a: «Ŋgweéh bî Yeésò nùà Najarêh hên né yeé kóó wa?»

⁶⁸ Piêr cam, ye ma doô a: «Mè dé sâ kó ɲgwéh. Wò jue né-re kei wa, mè ɲgwé kó ɲgwéh ndɔ.» Jomo sâ à yuo doó sâ, à nde njebá den yí tùtùlù. [Kwaá cên tuaga ndɔ.]

⁶⁹ Ma seê doô ɲene njií cu bú, ye bò nùàr a: «Nùà hên né cén déi lètenè bɔ̀n.»

⁷⁰ Piêr cam cu.

Den ser cu jomo sâ, bòó mé naâ teèn njebá, ye bú a: «Mé gècên mene, wò né nùà cén déi lètenè bɔ̀n. Lòu sam, wò né nùà Galilê.»

⁷¹ Piêr cam cu déi, ye bó a: «Mè sam. Mò mè tueé né nyeén, Càn a dúágá mè a kà, mè nùà mé bí né tueé hên kó ɲgwéh gùm dɔ́ɲ.»

⁷² À yeé tueé sɔm aá, kwaá dé jomò tuaga ndɔ. À munó ko cu baá-re dé mé Yeésò la ye bú a: «Mé kwaá dé jomò sé nde tuagá wa, sâ wò yaán aá njó baá mbei tagár, ye nyí mè kó ɲgwéh ma.» À yeé munó ko aá ménâ, à yila yueê, à yueé yueé, njolo fulú gi.

15

*Yeésò ké toò *Pilátò*

(Matíô 27:1-2, 11-14; Lûk 23:1-5; Jân 18:28-38)

¹ Cieé ɲaga bò *ɲgàɲ sèmè dé kokoô bó bò kokoô bò dé lɔ́ bó bò *ɲjí-sòu mé gùm mbàgà juù sâ dɔ́ɲ komo yuo lòu, bó bilí nde ju Yeésò ke. Bó yeé taán gi aá, bó kaga bú, bó weh nde mé bú ké toò Pilátò.

² Pilátò bieé njií mé bú ndò, ye bú a: «Mgbè bò Jùf né wò wa?» Yeésò ye bú a: «Wò dé sâ tueé né kóó.»

³ Sâ bò ngàṅ sèmè dé kokoô né lom njèh ngún mé bú sií njií.

⁴ Te Pilátò nde cu ye mé bú tueé njií, ye bú a: «Bó né mé wò sií njií den, wò né ngweé, wò sòn kòmò ngwéh wa?»

⁵ Mé njèh mene, Yeésò sòn kòmò cú. Dé sâ hiím yógó cu Pilátò mbaá.

Bèh ju felè Yeésò tenâ

(Matíô 27:15-26; Lùk 23:13-25; Jâṅ 18:39-19:16)

⁶ Sâ te cu *Páskà dɔ́ɔṅ, Pilátò né yeé nùà gwà cibì cén yi njií. Né yeé nuaá mé bò loó bò ye yì bú yìi.

⁷ Nuaré déi lé naâ teèn, yilí seèn né Barabâs. Bó bò wúlá-feh bò déi lé naâ bò loó bò soób, bèmè die teèn loó dɔ́ɔṅ, nùàr kuú teèn. Bó yíi bó gwà cibì mé njéh.

⁸ Yeé baá môn, cìlì nùàr ṅaá nde baá-re ké yoòr Pilátò ndò, bó dua bú, te à boó cu bó faá bèh jomò nò.

⁹ Pilátò ye bó a: «Bí ye mè a, yì nji bí Mgbè bò Jùf wa?»

¹⁰ Lòù sam, à lé naá gii kóó, ye bò ngàṅ sèmè dé kokoô bunó né Yeésò lòù, wa bó bú ká beè nyí sie haá njií né dé cí.

¹¹ À yeé baá ménâ bieé, bò ngàṅ sèmè dé kokoô soób seér cu bò nùàr lòù, ye bó a: «Bí júée Pilátò a: yì nji sér bí Barabâs ma.» Bó tueé Pilátò ménâ ndò.

¹² Pilátò ye bó a: «Á, dé nuaá mé bí yilá né Mgbè bò Jùf hên nɔ, mè bɔ́ó nde né mé bú kei wa?»

¹³ Bó tueé bomo njií ké ter, ye bú a: «Fágá nji bú te toú!»

¹⁴ Pilátò ye bó a: «À veên bɔ́ó naâ kei wa?» Mé njéh mene, bó kɔ lom né ké ter logó njií, ye bú a: «Fágá nji lóm bú te toú dé fagâ!»

¹⁵ Yeé baá môn, Pilátò yi njií bó Barabâs ndo, ye te temé huom bò nùàr lè. Jomo sâ ye bó tégé Yeésò núr, bó ndé fágá nji-re bú ké te toú sâ.

Bèh Yeésò selé

(Matíô 27:27-31; Jân 19:2-3)

¹⁶ Bò sɔ́jì weh nde mé Yeésò ké lè bɔ̀gò ngómna, bó yilá bilí gi bò mbaábon ndo.

¹⁷ Bó su bú cògò déi bèlèsé mân. Bó nde foón wellê bò nùàgà, bó beéh faá tám nɔ, bó sulí kwaá bú felè, bó ye né tám mgbè ma.

¹⁸ Bó né bú mbaàn haá, ye bú a: «Sìè ngób, Mgbè bò Jùf!»

¹⁹ Bó né bú mé gor felè lurú, bó né bú dèh yoòr kulú njií, bó né toò seèn cemmé ndeé, bó né ké doó leéb suagá.

²⁰ Bó yeé selé wulu aá bú, bó huar som cu bú cògò bèlè hèllè yoòr, bó su cu bú cògò dé seèn. Jomo sâ bó weh nde baá-re mé bú ké bèh sâ, te bó faga wula bú.

Bèh Yeésò fagâ

(Matíô 27:32-44; Lúk 23:26-43; Jân 19:17-27)

²¹ Bó yeé baá mé Yeésò weh ndeé, bó bò nùà Sirèn déi kwaré, yilí seèn né Simôn, à né telè Alesándà bô Rúfús; sâ à naâ ñueh. Bó bó yeé kwaré baá, bó sie ba haá bú tou mé bó nde né Yeésò teèn fagá doô.

²² Bó wa beré déi, bó yilá né bèh sâ Gólgótà. Sâ tueé né ye: Gebá feèh.

²³ Bó ye te bó haá bú mbè mé lèh* déi teèn faá nó nò, à berón.

²⁴ Jomo sâ bó faga njií bú te tou, bó vu geé weh gi bò cògò seèn mé bèi.

²⁵ Bó lé bú faga naá sâ lou baá lòn tárènéà maánjògò.

²⁶ Bó nyagá fagá kwaá njeré déi ké teèn, te se kwòm ciòò seèn, ye: «Né Mgbè bò Juf.»

²⁷ Bó faga njií bò yíb wúlá-feèh bò déi fà kwarè seèn, dé kàn mé tou seèn, déi te be gaâ, déi te be ñgòù, Yeésò lètenè. [

²⁸ Sâ doón yuo gi né faá né te mvù Càñe nyagá den nò, ye: «Bó bú kulá yií keéh né lètenè bò vevenè bò.»]

²⁹ Nuaá mé kela doó sâ doón né feh jilí, né Yeésò teèn selé yií. Nùà kàn ye bú a: «Cècàgà, ñgweéh wò lé ye nyí nde né *gwà Càñ koò tulú, te nyí me sòm cu bú te cieé tagáre wa?

³⁰ Yilí sòm-re feh yeé yilí. Jògò súágà ke yí te tou sâ ye.»

³¹ Bò ñgàn sèmè dé kokoô mé bò *ñjì-sòù né bú gbêg ménâ haá taré ndò, bó né lètenè bòn

15:21 15:21 Rôm 16:13 * **15:23 15:23** Bó lèh sâ yilá né “myrrhe”. Né kómó múmù ndò. **15:24 15:24** Ps. 22:18 **15:28 15:28** Es. 53:12 **15:29 15:29** Ps. 22:7; 109:25; Mk. 14:58; Jân 2:19

tueé kuú, ye: «À kɔ cegé né bò nùàr yili soòm, à feh dé seèn nùà njèh yìlì sòm kó ñgwéh.

³² *Nùà Còṅ Mgbè bò Iserálà bò a: súágà-re kènê yí te toú sâ, béh ñene njolò, te béh kwaá njií temé yoòr seèn.» Bòó mé né kwarè seèn fagá den doô né taré bú ménâ selé keéh ndo.

Cio Yeésò

(Matîô 27:45-56; Lûk 23:44-49; Jân 19:28-30)

³³ Lou yeé dilí baá, lou cib cu. Cibí yili laré cu ká doó doón, yili soó gùm yòṅ loú tagár.

³⁴ Yeé baá mé lou lòn tagár, Yeésò sòm hueh mé terreɓ, ye: «Eloyí, Eloyí, lemá sàbátàní?» Sâ tueé né ye: «Càn mò, Càn mò, bòó né naàn mé wò si lo né mè wa?»

³⁵ Bò nuaré déi lètenè bòó mé né doó sâ yeé ñgweé aá ménâ, bó ye: «Ígwé, à baá *Elí yílá.»

³⁶ Cén déi nde dula dóm wellê fùlù, à yíi njií te mbè déi tanésé mân, à feéh kwaá te toú, à tiím haá njií mé bú, te à njuar weh, à né sònò tueé ye: «Bí kwá, béh jògò ke ke, kɔ ñgweé Elí sâ ndeé né waâ, à mvelé sòm bú te toú wa?»

³⁷ Yeésò ñga cu mé terreɓ, jomo sâ à kuú ndo.

³⁸ Cu sâ cògò *gwà Càn koô keér geé lèbôlé, yuoô ké ter, nde ba ké doó. Cògò sâ né kòṅ, né yeé mò ké gwà Càn cií leér.

³⁹ Sâ kwaá-taáb bò Rôm bò déi né kwarè Yeésò njebá den. À yeé ñene Yeésò kuú aá ménâ, ye: «Mé gècên mene nùà hên né ṅunà Càn bòn.»

⁴⁰ Ké teèn sâ bò véh lé naâ teèn ndo, bó né ké bèh ndón-ndón njebá ke den. Lé naâ bò Marí

Magdalâ bô Marî meî Jâk dé maàn bô Josê dim Jâk; bó bô Salomê mé bô déi ngún lé naâ kɔ́ó.

⁴¹ Cu mé Yeésò lé naâ ké Galilê, bó lé naâ jomo seèn, bó né bú gam. Bó bó lé ká Jerusalem waà naâ doón.

Bèh Yeésò furû

(Matîô 27:57-61; Lûk 23:50-56; Jân 19:38-42)

⁴² Sâ lou yuom gi aá, lé naá cuù mé nân† *cieé sóù mene ndo.

⁴³ Yeé baá ménâ, Josêf nùà Arimatê waà. À lé naâ nùà koô déi te *mbàgà juù, bó né yeé sòn seèn ngweé dé gècên, à né yeé njolo mé *Lò Càn ke den ndo. À yeé waà baá, à kaga njolo, à nde ké yoòr *Pilátò, à dua bú komó Yeésò.

⁴⁴ Te Pilátò yeé nde ngweé njií, ye Yeésò kuú aá kèn mân, geí yɔ́gó bú. À yilá njií kwaá-taâb hèllè, ye bú a: «Yeésò naâ kuú wa?»

⁴⁵ À yeé ngweé nyegé aá sònò kwaá-taâb doô, ye Josêf a: Ndé jógó wèh seèn komó sâ jɔ́gò ma.

⁴⁶ Josêf nde nge wellê cògò nyógòr mân ndo, à mvuale sòm komó te toû, à vuob nyegé bú mé njéh, à jɔ́gɔ yíi njií bú gè dòu lè sà. Bó lé sà sâ kweè naâ kweéh. À teré ferá kwaá taá sònòbò.

⁴⁷ Sâ né njolò Marî Magdalâ bô Marî meî Josê. Bèh mé bó lé naâ bú teèn yíi njií, bó lé naâ nènè kwaá.

16

Lè cio komo yuod

(Matîô 28:1-8; Lûk 24:1-12; Jân 20:1-10)

† 15:42 15:42 Né cieé mé kwéh né cieé koô.

¹ Cieé sòu sâ yeé kela baá, Marî Magdalâ bô Marî meî Jâk bó bô Salomê nde nge wellê bô kómó múmû, te bó nde komó Yeésò mé njéh waá nyegé.

² Cieé naga mé sóndè bó komo yuo, bó nde ké te sà, sâ lou baá naga.

³ Bó né lètenè boòn tueé kuú, ye: «Te neî béh taá sònò sà teré sòm nde né kóó wa?»

⁴ Bó yeé wa, bó kwa tàgèrà taâ hèllè baá gi ké jomo komo den.

⁵ Bó yila nde gè dòu ndo, bó nene njií huaán ndà déi né kèb be gaá den den, à né mé cògò wulésé mân yoòr. Bó yeé nde nene njií bú ménà, veéh boó bó njèh.

⁶ À ye bó a: «Bí té vèh. Ngweéh bí fón né Yeésò nùà Najarèt mé bó lé naâ fagá wulá doô mà. À komo yuo aá lè cio, à doó hèn sam cuú. Bí kè nji bèh mé bó lé naâ bú teèn cer kwaá hèn no.

⁷ Bí ndé túé bô mbòn seèn mé Pièr mene, bí júée bó a: à nde né toò kelá, à nde ké Galilê. Bí ndé ké teèn, bí nde nene nde né bú ké doó sâ. Né faá à lé naâ bí tueé no.»

⁸ Bó yuo kelà gè dòu ndo, bó fón doò, dùlù né bó yoòr su, bó né bené, bó nuaré déi túé ngwéh ndo. Lòu sam, veéh lé naá loôm bó njèh boó dé gècèn.

*Yeésò nené yuo kelà toò Marî Magdalâ
(Matíô 28:9-10; Jân 20:11-18)*

[

⁹ Yeésò yeé komo yuo aá lè cio mé loù sóndè toò cieê mân, à ñené yuo kela logô toò Marî Magdalâ. À lé naâ Marî sâ càŋ téhbeh yoòr kwógó sòm.

¹⁰ Marî yeé ñene aá bú ménâ, à nde mé bò mbaábòn tueé, sâ bó né mbà yueé.

¹¹ À né mene bó tueé, ye bó a, Yeésò baá cu mé njolo, nyí naâ bú ñené, mé ñjéh mene bó temé teèn kwá ñí ñgwéh.

*Yeésò ñené yuo kela toò bò mbòŋ déi fà
(Lûk 24:13-35)*

¹² Jomo sâ Yeésò nde ñené yuo kela cuù gèh déi toò bò mbòŋ déi fà, sâ bó né te loó maàn déi ndeé den.

¹³ Bó yeé ñene aá bú, bó cu cuù, bó tueé cu mé bò mbeí. Bó cu temé teèn kwá ñí ñgwéh.

*Yeésò ñené yuo kela toò bò mbòŋ yulà cùòb cên
(Matíô 28:16-20; Lûk 24:36-49; Jân 20:19-23;
Seé b. 1:6-8)*

¹⁴ Yeésò nde ñené yuo kela baá-re toò bò mbòŋ dé yulà cùòb cên doô, sâ bó né yáb yieé. À né bó mé táré-feh boòn nde, ye bó a: «Bóó né naàn mé bó né mene bí tueé, ye bí a, bó naâ mè mé njolo ñené, bí temé teèn kwá ñí ñgwéh wa?»

¹⁵ Jomo sâ à ye bó a: «Bí ndé Njàgà Bagaà mé bò nùàr wón dón se yon.

¹⁶ Nuaá mé nde né temé teèn kwaá ñjii, bó kou bú nòmò Càŋ, nde né yili yuo. Nuaá mé dé seèn temé teèn kwá ñí ndé ñgwéh, nde né ju die.

¹⁷ Bòò mé nde né temé yoòr mò kwaá doón nde né fém bɔ́: bó nde né tándulu mé yilí mò kwɔ́gɔ́; bó nde né leba juù hihiné tueé.

¹⁸ Bó né mene sàb mé be sie, bó né mene kwɔ́bé naga, njeré déi bó bó ndé ngwéh. Bó nde né be felè bò beén bò baá, bò beén bò sâ nde né taré yuo ndɔ́.»

Yeésò ké te vulúu ɲaá ndê

(Lúk 24:50-53; Seé b. 1:9-11)

¹⁹ Fehtoò beèh Yeésò yeé tueé gi aá bó mân, à komo ɲaá yuo ké te vulúu ndɔ́, à nde den nde ké te be gaá Càɲe.

²⁰ Bò mbòn yuo nde baá-re bèh doón, bó né Njàgà Bagaà se yon. Fehtoò beèh né be te seé bɔ́ɔne kwaá, bó né fém mé terreɓ seèn bɔ́ɔ bele, te feh keéh ye, njií mé bó né tueé doón, né gi ngòr gècèn.]

lxxx

Mvù Ngòṇ Feê
Mambilla NT (Cameroon-Le Nouveau Testament en
mambila)

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cameroon Mambila

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jul 2025 from source files
dated 13 May 2025

f0e8e7ba-c2cf-57f7-9a60-8ff0e792e158